

VĚSTNÍK SOKOL SYDNEY

AUSTRALIA

Vysoké Tatry – Tatranská Lomnica

Plně zařízený byt pro 4 osoby k pronájmu - 2 ložnice.

Krásné tatranské prostředí.

Možnost ubytování na krátkou anebo delší dobu od ŘÍJNA 2003.

Bližší informace prosím volejte Drahuše Cooper 0418 452 502

Kontakt na Slovensku Maria Collaková 421 903 206 263

DENTAL IMPLANTS

Missing Teeth?

Dental Implants may be the solution:

- You can talk, laugh and smile without worrying. Your new teeth will be fully anchored and feel just like your own teeth.
- Eat what you like without problems
- Recover your natural smile
- A safe and reliable treatment method
- There is no need to file down adjacent teeth

**Dr. J. Mader, Suite 106, "Piccadilly"
222 Pitt Street, Sydney, 2000
Phone: 9264 5210**

Our Treatment Solutions

Single Teeth

Multiple Teeth

Dentures

Whether you are missing a single tooth or a complete jaw, we will have a solution to meet your needs. Implants have a totally natural appearance and feel just like your real teeth. Please visit

SOKOL SYDNEY LIMITED

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086
 ACN 000 378 736 www.sokolsydney.com

THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
 HEARD ON 02 9452 5617

Číslo 4 Ročník LIII Srpen 2005
 Number 4 Volume LIII August 2005
 Print Post Approved PP 239732-00003

Z vojenské historické přehlídky k 60. výročí konce
 2. světové války. Sokol 5/2005 foto B. Dobrovolský

OBSAH

<i>Slovo starosty a pokladníka</i>	6
<i>Čeština v Austrálii</i>	8
<i>Kolik je vás v té Austrálii</i>	8
<i>Ohlasy čtenářů</i>	10
<i>Krásy a taje České republiky</i>	12
<i>Nacisté i komunisté</i>	14
<i>Kino Ponrepo</i>	16
<i>Humor</i>	17
<i>Češi v Mnichově</i>	18
<i>Chvála obezity</i>	19
<i>Největší Čech</i>	20
<i>Cestování ze Zlína do Sydney</i>	21
<i>Perly a perličky</i>	23
<i>Šlépějemi dějin</i>	28
<i>Co píší v Čechách o teroru</i>	29
<i>Československé dějiny</i>	29
<i>Likvidace Čechů – R. Heydrich</i>	32
<i>Hitlerovi pohrobci</i>	35
<i>Lost Generation</i>	36
<i>Zakáže Greenpeace kočky?</i>	37
<i>Floskule a jiné</i>	38
<i>Pojednání o pražském povstání</i>	39
<i>Australský Američan Z. Vybíral</i>	40
<i>Drzý jazyk</i>	42
<i>Z tajů krás české řeči</i>	43

VĚSTNÍK

Dvouměsíčník Sokola Sydney.
 Obsah publikovaných článků
 nemusí být totožný s názory
 redakce. Vyhrazujeme si právo
 články upravit.

Telefon redakce:

02 9528 7928

Email:

contact@sokolsydney.com

Věstník se též nachází na

internetové stránce

www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

7.9.2005

(Vždy první středa

v každém lichém měsíci)

Z PERA STAROSTY

Za pár týdnů nám bude končit zimní období a jako každoročně Sokol pořádá 20. srpna vepřové hody. Další společenskou událostí bude Eurofest a s tím spojená taneční zábava s názvem "Second generation" - bude to hlavně pro tu generaci našich krajanů která se narodila tady v Austrálii a jejich přátele. Do budoucna pak plánujeme „Melbourne cup“ oběd. Během října chceme uspořádat sportovní pořady jako turnaj v nohejbalu a volejbalu. Doufáme, že po dlouhé době opět za účasti melbournských týmů. Rekreační sportovní činnost pokračuje podle zaběhlého rozvrhu. Prosím, zamluvte si včas objednávky na vepřové hody, podrobnosti jsou na následující straně Věstníku.

Nazdar! Jarda Krejčík

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Dary a předplatné na Věstník celkem \$1,025; fond na údržbu Národního domu \$195. Děkujeme všem dárcům.

Členské příspěvky \$910. 80 členů nemá zaplacené příspěvky na rok 2005, z toho 43 ani za rok 2004. My musíme být nejméně sebe podporující národní skupina v Austrálii.

Upozornění: Členské příspěvky \$25 na rok 2005 jsou (podle australských pravidel) splatné do 31.1.2005. Roční předplatné Věstníku pro nečleny bude \$25 od 1.1.2006.

Vydání mimořádné a nutné: \$4,422 nové dveře k nouzovým východům a \$1,100 napuštění podlahy v tělocvičně ochranou pastou a vyleštění.

Děkuji Petru Čermákovi, který, přesto že už zastává několik sokolských funkcí a dobrovolných úkolů, mě obětavě a bezvadně zastupoval mnoho měsíců mezi červnem 2004 a březnem 2005, většinou z mých zdravotních důvodů.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1.5.2005 do 30.6.2005:

Hanzal O	25	Muller J	20	Bureš O	20
Steklá I	20	Procházková J	50	Dolejší V	20
Jelinek J&M	100	Altová M	45	Rada A	20
Winter E Dr	10	Turek P	20	Kolar I	100
Hlaváčová A	75	Pšeničný I&O	30	Pomej J	20
Košinár J&J	50	Jirásek B&A	30	Kent L	20
Jeřábek J&M	40	Grotte F	50	Skalický L	20
Anonym AP	25	Fialová E	30	Porvazník H	20
Nečas M	5	Panik L	20	Rosta M	25
Profanta A	15	Mucha L	20	Pavelka V (USA)	30
Elias K A	20	Sirucek C	20	Davidek S	30
Berntsen E	25	Rossler P	20	Šárka B&J	50
Sindler P Dr	30	Dohnal J&T	50		

Prosím vystavujte všechny platby na „Sokol Sydney Ltd“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: M Moravec, P O Box 19, CROYDON PARK NSW 2133.

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme používejte jen tento název pro všechny platby.

Stvrzenky budou přiloženy k příštím Věstníkům.

Miroslav Moravec

CVIČENÍ PRO DĚTI v sokolském Národním domě

15.30-16.30 hod. vždy v sobotu: 13. a 27. srpna;

10. a 24. září; 8. a 22. října; 5. a 9. listopadu;

3. a 17. prosince.

Volejte Jane 0438 014 125

SOKOL Sydney Ltd.

16 Grattan Crescent Frenchs Forest

Vás srdečně zve

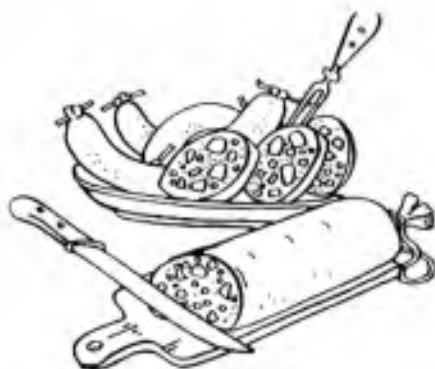
na

Vepřové hody v sobotu 20.srpna 2005

v sokolském Národním domě
Začátek ve 20:00 hodin

K tanci a poslechu hraje oblíbená
skupina **OZVĚNY**

Důležité!

Pro zajištění nákupu je
nutno podat objednávky
jaternic, jeliť, tlačanky
a uzeného nejpozději do
10. srpna

Vstupné: \$15 Důchodci a studenti: \$10

Bohatý výběr předkrmů a jídel se podává od 18.00 hodin

Rezervace:

(Prosíme volejte pouze večer)

Jarda Krejčík 9807 4468

Eva Čermáková 9981 4765

Prosíme o včasné rezervace vstupenek, večerů
a zákusků do **10. srpna 2005.**

ČEŠTINA V AUSTRÁLII *Bořek Šindler*

Nebudete asi chtít věřit, ale jistá mladá Češka před nějakými sedmi léty napsala učenou stať o australské češtině, a to ve formě diplomové práce Filosofické fakulty Karlovy University v Praze.

Byla to tehdy velmi mladá Češka Vladana Adlerová, studentka filologie, která zde v Sydney pobývala několik měsíců u příbuzných a svůj pobyt využila k mnoha rozhovorům s mnoha zde usedlými Čechy, s nimiž si pořídila spoustu nahrávek. Možná, že právě i Vy jste byli jednou z jejich obětí. Ona si přála budít v mluvčích dojem, že chce slyšet jejich příběhy, ale ve skutečnosti jí šlo o způsob české mluvy používané zdejšími usedlíky. Doma v Praze si to potom vědecky roztrídila a vyšla z toho ona diplomová práce, knížečka o třiasedmdesáti stránkách analyticky probírající naši sydneyjskou hantýrku. Člověk si ani neuvědomuje, že to hantýrka je, ale Adlerovou uvedené příklady dovedou tou hantýrkou hovořit věrně.

„Ano, já čtu, tadi mjeli česki školu, tady dolu, každý patek a pro hodinu jako sme mluvili, sme četli a sme napsali a trochu mi to pomohlo, ale ne moc, jako, bilo to trochu. Tam bila pani a nám naučila jako mjesíci a jak se to šechno pořáně řekne...“. Ale pozor, toto je zápis mluvy příslušníka druhé přistěhovalecké generace, respektive šestnáctileté příslušnice narozené v Čechách, sem přibylé jako dítě. Ona si nás totiž autorka rozdělila do tří hlavních skupin. První skupinu tvoří první přistěhovalecká generace, doma v češtině vyškolená a zde usdlá. V druhé skupině jsou ti kdo do Austrálie přišli jako děti bez formální výchovy v češtině v republice, ve třetí skupině je tak zvaná druhá generace - mluvčí zde již narození, a tak dále.

Nás snad bude nejvíce zajímat čeština první skupiny, tedy doma v češtině vyškolených přistěhovalců zde sídlících s ovlivněním angličtiny. Dva neskafe džary. Soja sós. Bridovat. Fejntovat. Skipnout. Misnout. Noknul mně daun. Na televisi, na rádiu. Nacházet něco jako dobré. Club se ranuje. Dobrá sezóna pro kemp je někdy vod džuláje, vot července. - Za nefrefrenktovanější přejaté příslovce pokládá autorka really, very, exactly, hopefully, unfortunately. Pokud se týče druhé přistěhovalecké generace pokládá autorka za typické neústrojně používání pádů: vot kamarádi, ve velikánském podniku, šest mjesíc, všichni ti slovi, zeptat se mamince, ze šesti nemocnici. Celkem klasická ukážka je výpověď příslušníka druhé generace o tanečnících: Ty taneční, který máme tady f sokole jsou jinačí taneční jako... densin klasis někde tady jako třeba tadydle někde co se učí. To je, voni choděj v džínsách, choděj v takových botech velikách a nejsou to taneční jako taková, jen, jen tak, není to něco... ty děcka tam nechoděj, jako že tam rádi, ale spíš proto, že rodiče je tam jako dávaj. To není uváděno pro zasmání a my dobře víme, že kdyby naše děti mluvily alespoň takto, byl by to mnohde úspěch.

Vladana Adlerová je už asi dávno lektorkou na Filosofické fakultě a kdovi, kolik si ze své diplomové práce pamatuje. Ale pro nás zůstává její pokus analyzovat naši zdejší češtinu něco jako rarita. Poděkujme jí za to.

Kolik je vás v té Austrálii? *J. Zahradka*

Tak se nás často ptají doma v Čechách, nebo čeští turisté či návštěvníci příbuzných v Austrálii. V dubnovém Věstniku jste se dozvěděli, že nejvíce osob narozených v Československu, 17,803, Australian Bureau of Statistics spočítalo ve sčítání obyvatel v roce 1991. O pět let později v roce 1996 nás bylo o 500 osob méně. V tomto sčítání ale byly uveřejněny další údaje o profilu těchto lidí, věk, náboženské vyznání, vzdělání a délka pobytu v Austrálii a také jakým jazykem hovoří přistěhovalci doma (Language spoken at home) A tam naleznete dosti překvapující údaje. Z těch, kteří uvedli, že se narodili v Československu (9.161 osob) hovoří doma česky 4.149 lidí, anglicky doma hovoří 3.469 lidí, na třetím místě je němčina 910 lidí, čtvrtá je maďarština 293 osob, pátá polština 62 lidí. Podivná je skutečnost, že ani jedna osoba neuvedla že hovoří slovenštinou ač v té statistice jsou zaznamenány tři ženy narozené v ČSR, které doma mluví arabsky, tři ženy hovořící hindí a tři muži, kteří mluví doma perštinou. Navíc 115 lidí tuto otázku neodpovědělo. Ti, co uvedli jako „place of birth“ Českou republiku, celkem 5.946 lidí

mají podobné výsledky: česky mluví doma 3441 lidí, anglicky mluví 1928 osob, třetí je opět němčina 337 lidí, čtvrtá je polština 41 osob, pátá italština 20 lidí. Opět nikdo nehovoří doma slovensky. Maďarsky mluví 8 lidí, 3 arabsky a nikdo nemluví hindí či persky. 103 lidí otázku neodpovědělo, snad žijí sami a doma nemluví anebo právě v den sčítání měli tichou domácnost.

Na závěr můžeme tedy říci, že v Austrálii v roce 1996 hovořilo doma česky 7.590 lidí, bude jich ovšem o něco víc, protože tu nejsou zahrnuti ti co se narodili mimo území Československa. Anglicky mluví doma 5397 lidí, to jsou zejména ti, kteří se oženili, nebo provdaly za Australany či Australanky nebo příslušníky anglicky mluvících národů. Většina z nich ale hovoří dobře česky, to víme jistě, protože mnozí z nich odebírají Věstník. Ti, co mluví doma německy jsou ve své většině Sudeťáci nebo příslušníci německé menšiny, podobně tak je to s Maďary a Poláky.

Omlouvám se, že se mi nepodařilo získat podrobnější údaje za Slovenskou republiku. Vím jen, že ve sčítání v roce 1996 uvedlo Slovensko jako své rodiště 2186 osob, 1221 mužů a 965 žen.

Zajímavé jsou i údaje o náboženském vyznání, opět ze sčítání v roce 1996. Z těch, co se narodili v ČSR bylo 5.643 křesťanů, z nich pak bylo 4.601 katolíků, 290 luteránů, 175 anglikánů a 85 pravoslavných. Židovské víry bylo 797 lidí, 10 buddhistů, 7 muslimů a 6 hinduistů. Bez vyznání bylo 790 osob. Na otázku neodpovědělo 799 lidí.

A z těch, co uvedli jako rodiště Českou republiku bylo 3664 křesťanů, z nich 3152 katolíků, 113 anglikánů, 79 luteránů, 47 Uniting Church, 30 pravoslavných a 24 presbyteriánů. 111 bylo židovské víry, 14 buddhistů a 4 ženy byly muslimky. Bez vyznání bylo 1608 osob a na otázku neodpovědělo 506 lidí.

Australští statistikové sledují celou řadu údajů, např. kolik lidí narozených v cizích zemích zemřelo a kolik se jim narodilo dětí. Čechoslováků umíralo v šedesátých letech 250 za rok a ženám narozeným v ČSR se narodilo v průměru 110 dětí.

Zajímavé jsou i údaje kdy a kolik nás do Austrálie přijelo:

1945-49.....	1.033	1975-80.....	967	1985.....	490
1949-54.....	2.071	1980.....	1.150	1986.....	440
1954-59.....	254	1981.....	520	1987.....	510
1959-65.....	758	1982.....	830	1988.....	480
1965-70.....	6.115	1983.....	640	1989.....	314
1970-75.....	1.068	1984.....	490	1990.....	271

Po sametové revoluci Češi a Slováci už nebyli „refugees“ a od té doby musí žádat, tak jako ostatní, o povolení k imigraci do Austrálie. Navíc řada Čechů i Slováků se rozhodla vrátit se domů a tak nás začalo ubývat. V roce 1991 přijelo ještě 380 a 1992 460 lidí, ale v dalším roce, 1993 už jen 130. Za pětileté období 1.7.1990- 30.6.1995 přišlo do Austrálie celkem 1.179 lidí narozených v Československu. V další rubrice 1995-2000 australští statistikové čísla již neuvádějí s poznámkou „Country no longer exists“. No a údaje za Českou republiku a Slovensko jsou tak malé, že se nedostanou do přehledu statistik publikovaných pouze pro 36 zemí. Údaje jsou sice k dispozici v Australian Bureau of Statistics, ale nejprve je třeba jim poslat šek na \$ 200.- za práci konzultanta.

Na závěr ještě poznámku jak to nakonec dopadlo v Radiu SBS. Byly vyřazeny čtyři jazyky, shodou okolností všechny evropské: Welsh, Scottish Gaelic, Irish Gaelic a Belorussian. Bělorusové prý ve sčítání měli jen 370 lidí mluvících doma běloruštinou. Byly nahrazeny jazykem nepali a další tři neuvedu, podle zásady – nehas co tě nepálí.

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme používejte jen tento název pro všechny platby.

+++++
**České mše se konají v 11.30 ve Strathieldu v kostele svaté Marty
každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci.**
+++++

V tomto srpnovém čísle Věstníku popřejeme **srpňáčkám, srpňáčkům a těm, co se narodili v září!**

Srdečně blahopřejeme a přejeme všechno nejlepší sestrám, které oslaví své kulaté, nebo půlkulaté narozeniny v srpnu a září: 7.8. **Daniele Frimlové,** 9.8. **Cecil Bradley,** 15.8. **Gabriele Ihringové,** 28.8. **Vlastě Karnetové,** 31.8. **Marcele Kentonové** a 6.9. naši obětavé a oddané sokolské pracovníci, sestře **Miroslavě Jelinkové** k jejímu velkému jubileu a 10.9. **Marcele Kabriel** a 25.9. **Olze Baron.**

A vše nejlepší našim bratřím, kteří ty kulaté nebo půlkulaté oslaví v srpnu: 24.8. **Pavlu Kennedy,** 30.8. **Jaroslavu Valentovi,** a těm, kteří je budou slavit v září: 5.9. **Vladimíru Řehořkovi,** další pozdrav a díky za dobrou mnohaletou práci posíláme do slunného Queenslandu, kde náš sokolník bratr **Jaroslav Šanda** oslaví své kulaté jubileum, 8.9. **Petru Francovi,** který nám moc pomáhal a pomáhá s tištěním Věstníku, a 29.9. **Miroslavu Cepe,** a na konec jsme si nechali přání jednomu členu našeho redakčního trojlístku, bez kterého by náš Věstník nebyl tím oblíbeným Věstníkem. Za všechny sydneyjské sokoly a zbývající 2/3 redakce mu přejeme hodně zdraví a mnoho dalších let plodné práce v advokacii i v Sokole. Na jeho stati, články, perly, fejetony, novely a balady se těší nejen čtenáři v Sydney a jinde v Austrálii, ale i krajané v Kanadě, USA, Švýcarsku, Francii a samozřejmě tam ve starém domově v Čechách a na Slovensku i v jeho milované Praze. Ano 6. září oslaví své narozeniny **Bořek Šindler.**

A těm dříve narozeným, našim seniorům i k **nekulatým narozeninám přejeme vše nejlepší a pevného zdraví:** 2.8. sestře **Mileně Šetelíkové,** 5.8. sestře **Olze Miklové,** 21.9. bratru **Juraji Georgi Spathovi,** 25.9. sestře **Marii Martinů.**

Všeho dobrého, hodně zdraví, radosti v rodinném životě, spokojenosti a hodně elánu i energie do sokolské práce přejeme svému starostovi **Jardovi Krejčíkovi,** který oslaví své nekulaté narozeniny 12. srpna.

Ohlasy čtenářů

Co o nás píše časopis „Kanadský Sokol“ Červen 2005

SOKOLSKÁ ŽUPA AUSTRALSKÁ

• **Sokol Melbourne**

NA PODNĚT členů výboru Sokola Melbourne byl 18. února 2005 uspořádán benefiční koncert ve prospěch obětí nedávné velké přírodní katastrofy, „tsunami“. Program, v němž vystoupilo „Trio Helios“ ve složení I. Tomášková (housle), I. Šnajdrová (violoncello), E. Ellis (klavír), doplněné pianistou D. Kaštánkem, připravilo návštěvníkům krásný koncert se skladbami Haydna, Beethovena, Chopina, Smetany a Dvořáka. Výnos koncertu, \$1,250.00, byl předán výboru na pomoc obětem tsunami. Věstník jednoty „Kvart“ ve své zprávě o koncertu poznamenal, že Sokol Melbourne daroval za posledních deset let \$23,750.00 dolarů na pomoc obětem povodní v Čechách a na Moravě. SVÁTEK MATEK, oslavený 7. května v sokolském Národním domě byl zpestřen „Milenou“, která s dětmi vyráběla dárečky maminkám. Večer téhož dne se pak v Národním domě konala „Májová libací zábava“ spojená s módní přehlídkou a bohatou tombolou.

• **Sokol Sydney**

VĚSTNÍK Sokola Sydney přinesl ve svém dubnovém čísle úvahu starosty jednoty, bratra Jardy Krejčíka, v níž se zamýšlí nad budoucím využitím sokolovny, neboť společenské podniky trpí v poslední době menší návštěvností. Domnívá se proto, že sokolovna by měla být více využívána hlavně pro sportovní účely, pro které byla postavena, a které i nadále přináší jednotě pravidelné příjmy. Věci se zřejmě zabývala valná hromada jednoty svolaná na 1. května 2005.

DUBNOVÉ číslo věstníku obsahovalo opět oblíbenou a vtipně psanou rubriku bratra Bořka Šindlera „Z tajů krás české řeči.“ - Věstník uveřejnil rovněž zajímavou statistiku o počtu Australanů narozených v Československu. Podle sčítání v roce 1921 to bylo 264 osob, v roce 1933 610 osob, v roce 1954 ale již 12,680, v roce 1971 16,602 a v roce 1991 celkem 17,803 osob.

Vážená redakce,

Nejprve zasílám všem Vám v Sydney a v Austrálii, všem těm „zapadlým vlastencům“ země české, mnoho pozdravů z této krásné země – a ze západoevropské metropole Plzně. Přesto, že jsem se „nadobro“ vrátila zpět k rodným kořenům, nezapomínám na léta v Austrálii i na všechny známé tváře.

Samozřejmě, že se vše mění – nic nezůstává konstantní a neměnné – jako dvakrát nevstoupíš do stejné řeky – a tak i emigrantská populace se mění, mnozí odcházejí do „věčných lovišť“ a nové tváře se objevují...

Na ty, co nás předešli vzpomínám, na ty, které znám, nejen vzpomínám ale též zdravím – a těm novým tvářím přeji hodně zdaru a Boží požehnání na jejich cestách.

Děkuji Vám za zveřejnění statí z mého Kalendáře Plzeňského. Nevím zda mám dva domovy a nebo vůbec „domov žádný“. Ten, kdo emigrací neprošel asi nechápe. Tam v Sydney se mi stýskalo po krajině české – a zde též tu a tam zaletím k plážím a horkému pisku... Ovšem více mne to přece jen těší zde – jinak bych tu asi nežila.

O tom, že s Austrálií mne přece jen „něco“ pojí je důkazem to, že jsem přeložila asi deset B. Pattersonových balad do češtiny. Překlady měly být „zrcadlové“ tak, že jsem musela dodržovat i tu a tam vnitřní rýmy.

Dále přednáším na různých místech o aboridžinské kultuře – malířství a mytologii (to jsem v Sydney studovala). Zájem je dosti dobrý, přednáším na př. v Mariánských lázních a v Konstatinových lázních většinou tam však německy – neboť většina lázeňských hostů tam jsou Němci.

Tak se snažím přiblížit Austrálii Evropanům, ovšem ne tu populární a turisticky známou část.

Přikládám pár výstřižků z novin. Též si dovoluji Vám oznámiti, že jsem 4.6.2005 obdržela osobní erb. (Viz níže - poznámka redakce)

To je těch pár slov o mé činnosti v zemi svých předků. Z poslední básnické sbírky „Neznámé ruce“ předkládám pár ukázek.

Přeji Vám všem tam za velkou vodou pěkný život – a nejen abyste byli vodou obklopeni, ale aby Vám též byla k dispozici nebeskou vodou, čili deštěm obecným, který Vaše země tolik potřebuje. Zde máme vody až moc, prší stále, nejraději bych ty mraky tam poslala.

Končím s mnoha pozdravy a až někdo ze známých zavítá sem může se ohlásit – jsem zde teď sama. Snad to je na všem nejdůležitější – nebýt sám. Nad všechny pocty, slávy atd. ... když **to nejkrásnější je sdílet ty dny, hodiny a vteřiny lidského života s někým**. Inu – už máme takovou lidskou povahu, že si vážíme něčeho až když to ztratíme... Ať už je to cokoliv – a člověk – ztráta člověka blízkého je asi to nejtěžší v životě. Ale člověk musí přijmout vše... stejně ze všeho zůstanou jen ty vzpomínky – jako ty moje na chvíle a tváře v Sydney...

Hana Gerzanicová, Plzeň

Dva světy

Za hřbitovem mláďi
Jehličí, mech voní...
K moři jsem hodiny přenesla
Co ztratila jsem vlóni.

Na lípy myslím u moře
Na pláže v české zemi...
Dva světy táhnou – rozpůlí –
... v duši tak těžko je mi...

A přec stará láska zvítězí
S návratem v rodnou zem...
... Dotknout se vlastních kořenů
Když stíny jdou večerem...

(Ze sbírky veršů Hany Gerzanicové: Neznámé ruce.)

THE HOUSE OF PŘEMYSL

AND THE HIGH MIDDLE AGES

11th – 13th centuries

The lion, the king of the animal world and the heraldic animal of the Přemyslid dynasty, symbolises the virtues of chivalry, namely strength, power and courage. The lion generally represents the male character, including its typical negative traits such as pride, jealousy and anger. The mane resembling rays is often understood as a symbol of the Sun.

The arms of the Czech state comprise a red shield with a double-tailed silver lion rampant with golden crown. In terms of the zodiac, the Czech state, often said to be located in the heart of Europe, comes under the sign of Leo.

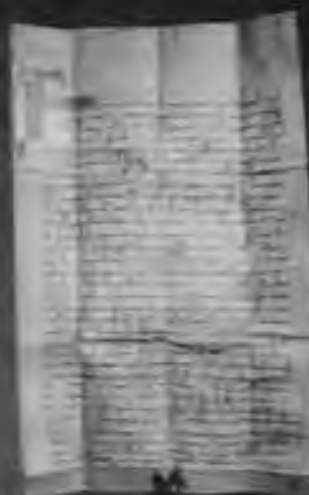
THE VYSEHRAD CODEX

The first Czech king was **Vladislav I** who however received the royal predicate only as a personal privilege. His coronation in AD 1085 was probably the impetus for the creation of a magnificent and richly illuminated evangelistary known as the *Vyšehrad Codex*.

ROMANESQUE CHURCH AT ZNOJMO

DENARIUS OF
VLADISLAV I

GOLDEN BULL
OF SICILY

The next Přemyslid ruler to become king was **Vladislav II** who received the crown in AD 1158 from Emperor Frederick I Barbarossa on a hereditary basis. The rule of Vladislav's son Přemysl I Otakar (Ottokar) commenced the golden era of the Přemyslid sovereigns.

For his support of Friedrich's II imperial candidacy, Přemysl received the famous *Golden Bull of Sicily* (1212) which bestowed on him and his descendants the hereditary royal title and extended their privileges, making them Prince Electors of the Empire. Thanks to his pragmatic policy, Přemysl I was one of the most successful Bohemian rulers.

PŘEMYSL I OTAKAR

ROMANESQUE
COLUMN

Foto: Pavel Ott

ROYAL SEAL OF
PŘEMYSL II OTAKAR

Přemysl II Otakar (Ottokar), named after his powerful grandfather, remained on the throne for a quarter of a century. It was during his rule that the new architectural style, the Gothic, became adopted widely. In Prague, Gothic building centred on today's *Convent of St. Agnes*, founded by Agnes, daughter of Přemysl I. The reign of Přemysl II Otakar was cut short in 1278 when the "King of Gold and Iron" died a hero's death in the Battle of Dürnkrut on the Marchfeld.

His son Václav II was the last great Přemyslid ruler. Under his rule a major coinage reform took place involving the centring of the mints in the silver-rich Kutná Hora (Kuttenberg) in AD 1300 and striking a new coinage, the so-called *Prague gros*. As his son Václav III was murdered at a young age in Olomouc (Olmutz), Moravia, in 1306, the Přemyslid dynasty died out in the male line.

PRAGUE
GROS

CONVENT OF ST. AGNES

1278
Battle of Dürnkrut

1278
Convent of St. Agnes

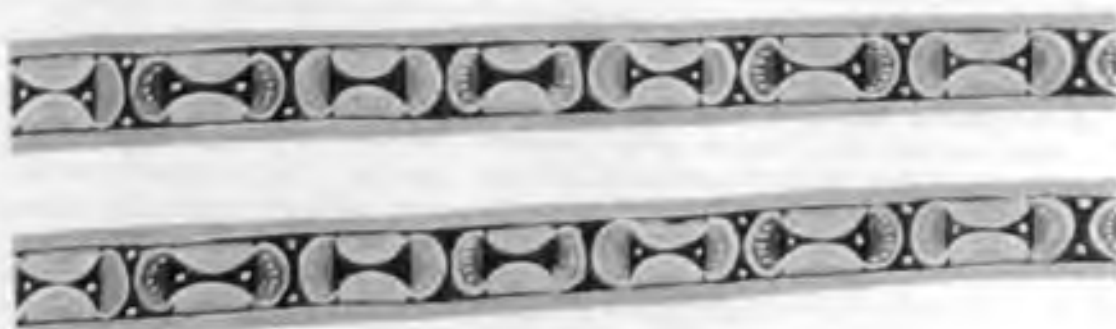
1300
Prague Gros mint

1300
Prague Gros mint

1306
Murder of Václav III

Na této a předcházející straně přetiskujeme další panel z výstavy „Krásy a tajemství ČR“. Postupně uveřejníme i zbývajících 6 panelů této významné výstavy.

Nacisté i komunisté udělali z Čech jeden velký koncentrák

Lukáš Petřík Neviditelný pes 14.6.2005

Přinášíme exkluzivní rozhovor s plk.v.v. Dalimilem Matusem, českým válečným hrdinou, někdejším australským exulantem, jehož služby ocenila i britská Royal Air Force. "Tu špinavou (gestapáckou) práci dělali sudeťáci, kteří uměli česky, a musím říct, že to dělali s velkou chutí," říká například pan Matus v interview pro časopis Portál.

Pane plukovníku, proč jste se vlastně odhodlal jít do odboje proti nacismu?

Proč? Pro mě to byla samozřejmost a vlastenecká povinnost. Můj táta byl italský legionář z první světové války, takže existovala i rodinná tradice. My jsme byli v době první republiky vychováni k lásce k rodičům, vlasti a národu. Byl jsem skautem a také jsem byl samozřejmě odchován odkazem TGM. První republika měla svoje chyby, ale měla zase takové osobnosti jako byl Tomáš Garrigue Masaryk, Antonín Švehla nebo Alois Rašín, kteří náš stát pozvedli na vysokou úroveň.

Jak začala vaše odbojová činnost?

Jakmile přišli Němci, vzbudil se ve mně přirozený odpor. Nejprve jsme dělali takové malé věci - házeli jsme třeba pochoduujícím Němcům pod nohy bouchací kuličky. Pak jsem na jednu budovu napsal místo "Deutschland über alles" - "Freiheit über alles". Svoboda nade vše.

Co bylo potom?

Dostal jsem se pak do ilegální skupiny ÚVOD a Obrana národa. Zde moje činnost spočívala především v tom, že jsem pomáhal při odchodu našich specialistů do zahraničí. Dne 19. listopadu 1940 mě potom zatklo Gestapo.

Ale dlouho vás neuhlídalo...

Ano, po deseti dnech jsem gestapákům při převozu uprchl. Potom jsem získal úkryt na jedné samotě. Později mi skauti pomohli dostat se do Waldenburgu v Německu, kde jsem pracoval v továrně na letecké přístroje. Gestapo na mě přišlo, protože jsem posílal odbojové organizaci ÚVOD informace.

Probíhaly také nechvalně proslulé gestapácké výslechy?

Ano, samozřejmě. Zatkli mě totiž ti sami gestapáci, kterým jsem před tím utekl. Loučil jsem se tehdy se životem. Říkali: "My jsme to tenkrát schytali kvůli tobě, teď to schytáš ty!" Tu špinavou práci dělali sudeťáci, kteří uměli česky a musím říct, že to dělali s velkou chutí. Byl jsem převezen do Pardubic a umístěn v bunkru, kde byla tma, zima a dostával jsem jen poloviční stravu. Fyzicky jsem byl úplně vyřízen, dokonce jsem močil krev. Samozřejmě probíhalo i bití. Naštěstí mě pak převezli mezi spoluvězně, kde byl režim mírnější. Ti mi dodávali obrovskou sílu a podporu. Potom jsem byl i v Malé pevnosti v Terezíně a byl jsem převezen do Drážďan do věznice Matylda, kde jsem čekal na soud. Odtud jsem opět utekl.

Jak se vám to podařilo?

To víte, skautská průprava. Jako vězni jsme vyváželi různý materiál a uhlí do dvora. V nestřeženém okamžiku jsem se zahrabal pod ten materiál a počkal jsem, než odejde hlídka. Pak jsem nanosil uhlí ke zdi a přešel jsem ji a pokračoval jsem takhle dalšími dvory až k civilním činžákům.

A jak jste se potom dostal k naší armádě v zahraničí?

To bylo ještě složité. Do ledna 1943 jsem se ukrýval v Praze. Bratr mi sehnal německou uniformu a falešné doklady. Dostal jsem se do Francie. Zde ale Němci velice dobře hlídali přístavy, tak jsem pokračoval přes Španělsko. Zde jsem byl ale opět zatčen. Ale při převozu jsem vyskočil z vlaku a dostal se pak do Madridu, kde jsem na našem konzulátu dostal československé doklady. Potom jsem pokračoval do Portugalska a odtud lodí do Gibraltaru, kde jsem se jako dobrovolník přihlásil do čsl. armády. Byl to krásný pocit, když jsem tam po těch útrapách viděl uniformy s nápisem "Czechoslovakia".

A jaké bylo vaše přijetí v Británii?

V říjnu 1943 jsem přijel do Anglie. Až později jsem se dozvěděl, že v tu dobu zemřel můj táta ve vězení utýrán nacisty. Paradoxní potom bylo, že Angličané mě potom ještě dva měsíce prověřovali, protože se jim zdály mé životní příběhy tak neuvěřitelné, že se báli, abych náhodou nebyl špión. Nakonec byl ale výsledek šetření "excellent character", na což jsem byl samozřejmě pyšný.

Šel jste potom hned k letectvu?

Nejdřív jsem prodělal pěší výcvik a pak jsem byl přiřazen k letectvu. S RAF jsem se pak vrátil domů v říjnu 1945.

Získal jste i nějaká vyznamenání?

Obdržel jsem např. "Čs. válečný kříž 1945", pamětní medaili "Za zásluhy II. stupně", "The War Medal", "The Defence Medal" a další.

Co po válce?

Po válce jsem pak až do roku 1949 působil v armádě, než mě z ní bolševici jako "západáka" vyhodili. Musel jsem dělat různé podřadné práce. Pokusil jsem se později o útěk do zahraničí, a tak mě pak zavřeli do uranových dolů v Jáchymově. V květnu 1968 jsem byl na amnestii propuštěn.

Pak přišel srpen a invaze "spřátelených vojsk"...

Pražské jaro byla jen iluze. Komunistů zůstane vždycky jen komunistou, i když mění svou taktiku. Kvůli okupaci naší vlasti Sověty jsem emigroval i se svými syny. Šel jsem se zbrani v ruce a kdybych byl zastřelen, ani pes by po mě neštěkl. Kdybych já někoho zastřelil, byl bych vrah? Zabít tyrana není zločin, to už říkal TGM. Dnes, když vidím, jak se vykládá případ bratří Mašínů, tak jenom žasnu... No, našim novým domovem se stala Austrálie, kde jsme se snažili udržovat naše národní tradice. S exulanty jsme slavili výročí ukončení války, osmadvacátého října jsme vždy vztyčovali vlajky a zpívali jsme národní hymnu.

Co jste si myslel, když jste se po letech vrátil domů?

Byl jsem zklamaný z jistých věcí. Například, když jistý redaktor MF Dnes prohlašoval, že je hrdý na to, že nemá národní hrdost. Ale že mladá generace by neměla být hrdá na své otce a dědy, kteří prodělali válku pod československými prapory? Musí být! Musí vědět, že zahraniční vojáci byli součástí svého národa. Musí vědět, že národ doma i za hranicemi bojoval za svou záchranu, že nacistům a kolaborantům se nepodařilo zlomit odpor národa. Co sledovaly Lidové noviny, když před jistou dobou bez komentáře uveřejnily dopis jednoho Němce, ve kterém označoval české vojáky za historické zrádce a věrolomníky? Musím důrazně protestovat proti těmto snahám, protože jsem tím povinen památce kamarádů, kteří ve službě národu položili své životy na bojištích první a druhé světové války. Dnes jsme se alespoň stali členy NATO. Měli bychom podporovat naši armádu, protože ta je garantem naší národní svrchovanosti i do budoucna. Jen ten národ, který je ochoten svou svobodu bránit se zbrani v ruce, tak ten na ni má potom právo.

Co říkáte jako politický vězeň komunistického systému nárůstu preferencí komunistů?

Co bych měl říkat? Byla to právě komunistická strana, která zavedla do našeho zřízení systém policejního státu a vylepšila manýry StB o zkušenosti KGB. Podobně tato strana zdevastovala naše vyspělé hospodářství, které postavila na úroveň zaostalých národů. Mám stále v paměti utrpení celého národa, všech nevinně odsouzených, vězněných, popravených a zastřelených při útěku z komunistického ráje. Jsem alergický, když mnozí záměrně vynechávají čas před normalizací - léta, která z naší vlasti udělala jeden koncentrák. Jsou to právě komunisté, kteří zamlčují a falšují dějiny! Pokrytecky okázale uctívají památku padlých 2. světové války, ale mezi lety 1948 až 1989 hrozilo jen za to, když jste položili kytičku na hrob sestřelených západních letců na Olšanských hřbitovech, zatčení a vysoký trest. A teď, po letech, nikdo z těch, kteří mě zatklí, bili, odsoudili a věznili v Jáchymově, nebyl potrestán. My jsme bojovali za svobodu národa a bolševici nás potom vraždili a zavírali do lágrů! Je hanba, že nikdo z nich nebyl potrestán! A teď komunisti znovu vystrkují růžky a staré struktury tu jsou pořád!

Pane plukovníku, považuji za čest, že jsem s Vámi mohl vést tento rozhovor.

Ptal se Lukáš Petřík, šéfredaktor EU.ePortal.cz

Plk. v.v. Dalimil Matus, narozen 19.8.1921, za války nejprve v odbojových organizacích Obrana národa a ÚVOD. Několikrát zatčen Gestapem a několikrát zdařile uprchl. 1943 vstup do čsl. armády v Británii, od r. 1944 v RAF, 1949 v hodnosti poručíka propuštěn z armády, pro pokus o přechod hranic zavřen v Jáchymově, 1968 amnestován a po příjezdu okupačních vojsk exil v Austrálii. Po návratu do vlasti žije v Chrudimi.

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 15.00 hodin v letní a v 14.00 hodin v zimní sezóně.

Neděle 21/8/2005 v 14.00 hodin:

JAK BÁSNÍCI NEZTRÁCEJÍ NADĚJI

Štěpán nastupuje jako lékař do rychlé záchranné služby. Dočasně se k němu nastěhuje jeho kamarád Kendy, kterému se rozpadlo manželství a jeho bývalá manželka Sylvie jej vykázala z bytu. Ani vztah Štěpána s Ute, jinak majitelkou pěti lékáren, není nijak dokonalý. Do lékárny U Černé Madony však nastoupila nová lékárnice Anička, a tak začíná nový vztah. Kamarád Karabec přemluví Štěpána, aby se přihlásil na konkurs ředitele do místní nemocnice, která je před krachem. Štěpán nejdříve odmítá, ale pak ho to začne zajímat a konkurs vyhraje. Jeho iluze a poctivé úsilí zachránit nemocnici však naráží na zkorumpovanou síť nejrůznějších podvodníků. Štěpán rezignuje na tuto funkci a vrací se k práci, která má smysl a dává naději – k záchrance... Anička, vinou nedorozumění, zmizí ze Štěpánova života... Štěpán se rozhodne ji stůj co stůj najít... kde však básníci potkávají naději? Režie: Dušan Klein. Hrají: Pavel Kříž, David Matásek, Tereza Brodská, Josef Somr a jiní.

Neděle 11/9/2005 v 14.00 hodin:

ŽIVOT JE PES

Hlavní postavou je mladý hudební skladatel Viktor Honzl, který marně hledá zaměstnání. Nakonec však přece jen místo získá, když se v převleku za staršího, seriózního hudebního vědce uchází o práci v hudebním nakladatelství. Majitel firmy má však krásnou mladou dceru a ta o postaršího pána pochopitelně nejeví zájem. Aby se o ni mohl ucházet, doporučí majiteli zaměstnat i svého synovce, tedy jeho samého v civilní podobě. Viktor musí v obchodě střídát převleky a to se v centru pozornosti Evy a Honzla stává stále obtížnější, ne-li nemožné, zejména, když se do něj jako do strýce zamiluje druhá Durdysova dcera Helena. Režie: Martin Frič. Hrají: Hugo Haas, Theodor Pištěk, Adina Mandlová, Světlá Svozilová, Alois Dvorský, Jára Kohout.

Neděle 16/10/2005 v 14.00 hodin:

PRINCEZNA ZE MLEJNA 2

Jindřichovi a Elišce se narodí dcera Terinka. Dokonce i čert s vodníkem se z dětátka radují. Neraduje se ale knížepán; nemůže se smířit s tím, že Eliška dala přednost chudému chasníkovi před jeho bohatstvím. Pošle Jindřicha na vojnu proti Turkovi a myslí si, že má cestu k Elišce otevřenou. Režie: Zdeněk Troška. Hrají: R. Valenta, A. Černá, Y. Blanarovičová, J. Zindulka, O. Ševčík a jiní.

KRUTÁ PRAVDA

Kdo se má v mužích vyznat?

1. Hodní muži jsou oškliví.
2. Hezčí muži nejsou hodní.
3. Hezčí hodní muži jsou homosexuální.
4. Hezčí hodní muži, kteří jsou heterosexuální, jsou ženatí.
5. Muži, kteří nejsou moc hezčí, ale jsou hodní, nemají peníze.
6. Muži, kteří nejsou moc hezčí, ale jsou hodní a mají peníze, si myslí, že jim jdeme po penězích.
7. Hezčí muži bez peněz jdou po našich penězích.
8. Hezčí muži, kteří nejsou moc hodní a jsou heterosexuální, si nemyslí, že jsme dost hezké.
9. Muži, kteří si myslí, že jsme hezké a jsou heterosexuální a jsou trochu hodní a mají peníze, jsou zbabělci.
10. Muži, kteří jsou trochu hezčí a trochu hodní a mají nějaké peníze a díky bohu jsou heterosexuální, jsou plaší a NIKDY NEUDELAJÍ PRVNÍ TAH!
11. Muži, kteří nikdy neudělají první tah, okamžitě ztrácejí zájem, když přebíráme iniciativu my.

KDO SE MÁ SAKRA V TĚCH MUŽÍCH VYZNAT?

Muži jsou jako víno. Začínají jako hrozny a my je musíme vyždímat a držet je potmě aby dozráli a mohli být k užtku po večeri.

Rozhlasová reportérka chce udělat autentický rozhovor s bačou a proto se ho ptá, jak probíhá jeho běžný den. Bača: "No, ráno vstanu a hned si dám slivovici." Reportérka: "Počkejte, to přece nemůžeme říct do rádia, že ráno chlastáte!! Tak řekněte, že čtete knihu." Bača tedy začne znovu: "Ráno vstanu a začnu číst knihu. Když ji dočtu, jdu k Jožinovi a čteme spolu jeho knihu. Jakmile ji přečteme, jdeme do knihovny. A když už máme přečtenou celou knihovnu, jdeme k Jurovi, protože ten má tiskárnu..."

Letí čáp se starým dědkem v zobáku.

Najednou dědek na čápa zavolá:

"Čápe, sakra, teď pravdu! Že my sme zabloudili?!?"

DALŠÍ KOHOUTOVINY

svažené víno	welded wine	kabelová televize	hand-bag TV
nebuď labuť	don't wake up the swan	trávicí ústrojí	poisoning mechanism
klinové pismo	crotch writing	spodní prádlo	from-under-her laundry
výběrové řízení	selective driving	pubescent	ten, co smrdí hospodou
husí krk	goose burp	prostořekost	simplegreekness
neohrabaný	neo-raked	podvraťák	undergater
necítím se dnes ve své kůži	I am not smelling myself in my leather today	Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, pán na Pecce	Christopher the Bastard from Afterspoon and Without Satellites
překlep polovina	overgossip half-blame		Master on Stone
pořízek	aftersteak	close relatives	zavřít příbuzné
he stopped smoking	přestalo se z něho kouřit	mistr světa v tancích na ledě	world champion in tanks on ice
to deliver	odjatrovat	sportswear	sportovní nadávka

Češi v Mnichově

28.6.2004 Milena Štráfeldová – Internetové stránky Radia Praha (www.krajane.net)

Jak žijí Češi v bavorském Mnichově? Jaká je budoucnost tamních krajanских spolků? To v Mnichově zjišťoval Jaromír Marek.

Zřejmě nejznámějším Čechem, který našel svůj druhý domov v bavorském Mnichově byl Karel Kryl. Nebyl ovšem zdaleka sám. Dodnes žije v Mnichově a jeho okolí asi 10 000 Čechů, většina z nich sem přišla po roce 1968. Právě před dvaceti lety byla v Mnichově založena Společnost pro vědy a umění, kolem které se soustředil krajanский život. Jak říká její předseda Ladislav Pavlík, dnešní SVÚ však navazuje na mnohem delší tradici.

"Hned po první emigrační vlně v roce 1948 byla založena Společnost pro vědy a umění po americkém vzoru a u jejího zrodu stáli např. dr. Kratochvíl, dr. Heidler a spisovatel Jan Čep, to byli lidé kolem Radia Svobodná Evropa. Velké množství Čechů se zde nahromadilo až po roce 1968."

Byla právě existence Radia Svobodná Evropa ten důvod, proč tolik Čechů v Evropě směřovalo právě do Mnichova?

"Svým způsobem ano. Lidé z RFE ale žili více izolovaně, než my, kteří jsme s nimi spolupracovali okrajově a museli jsme se integrovat do německé společnosti."

Jak se dnes daří získávat mladší generace pro krajanскую činnost? Mají zájem učit se česky? Hlásí se k češtví?

"To lze jen těžko paušalizovat. Znáám děti, které byly doma vychovávány v češtině, znám ale i příklady, kdy děti pořádně česky neumí. Myslím, že pro udržení řeči a toho povědomí je třeba mít určitý věk. Např. moje dcera sem přišla v sedmnácti letech, dnes má kolem padesáti a ví odkud pochází. Tu hotovou rostlinku je možné snáze přesadit a ona se neohne. Na rozdíl od dětí, které se narodily až tady, ty inklinují k německému prostředí."

Nabízí se zde otázka, co bude s českým krajanským životem za deset dvacet let?

"My pracujeme tak, jako by to mělo být na věčné časy, ale vypadá to spíš tak, že to bude jen na doživotí. Stále je zde ale dost lidí, kteří češtinu ovládají. Pokud jde o spolky, je zde příklad z USA, že ten jazyk není úplně nezbytný."

Hlavní činností mnichovské Společnosti pro vědy a umění je pořádání pravidelných přednášek. Za dvacet let nepřetržité činnosti se jich uskutečnilo už neuvěřitelných 238. Více Ladislav Pavlík:

"My jsme na začátku stáli před otázkou: o co nám jde? Rozhodli jsme se, že místo sympozia jednou do roka, budeme dělat trvalou činnost a osvědčilo se to. Každé

druhé úterý v měsíci se tady na Velehradě scházíme a deset velkých přednášek je i s pozvánkami. Chodí pravidelně dvacet, padesát i osmdesát lidí."

Jiří Pretchner k tomu dodává:

„Nejen proto, že máme zajímavé a kvalitní přednášky, se aktivita SVÚ zvýšila a zaznamenáváme, že naše řady se omlazují a počet nových členů roste.“

Další krajanskou platformou v Mnichově je tamní Sokol. Jeho předchůdce zde založili čeští umělci, kteří zde studovali a pracovali, už v 19. století. Sportovní spolek Slovan, který se hlásil k sokolským ideálům fungoval až do roku 1937, kdy byla jeho činnost ukončena. Na krátkou dobu byl Sokol obnoven po roce 1948, ale opravdové renesance se dočkal až o dvacet let později. U zrodu mnichovského Sokola stál tehdejší redaktor Radia Svobodná Evropa Jožka Pejskar. Jak se však daří sokolskému hnutí nyní? To je otázka pro jeho starostu Karla Pokorného.

"To je velký problém. Před třiceti lety založený Sokol byl založen mladými lidmi a nebyl problém s členstvem a jeho aktivitami. Postupem doby členové Sokola stárli a dorost nepřicházel a Sokol stárnul. Pokud má Sokol v zahraničí dál existovat, musí tento problém vyřešit."

Je řešení třeba otevření Sokola většinové společnosti? Jaké je řešení?

"To je velká otázka. Názory na řešení tohoto problému se rozcházejí. Někteří říkají: situace je taková, v druhé a třetí generaci už Sokolové nejsou Čechy a není nutné, aby Sokol byl českou organizací a otevřeme jej pro všechny. Já si to ale nemyslím. Domnívám se, že Sokol musí být český, protože jinak to nemusí být Sokol. Potom je stejný jako kterákoli jiná sportovní organizace, možná navíc s některými ideovými prvky, které dal Sokolu Tyrš. Je jasné, že tvrdý nacionalismus nemá ve sjednocené Evropě místo, ale má tam místo český patriotismus. Sokol je česká organizace. To jistě neřeší problém, kde vzít mládež. Podle mého mínění by se Sokol měl otevřít, ale měl by zůstat český. Je jistě iluzorní si myslet, že se Němci budou učit česky, ale Sokol by se měl především otevřít pro ty Čechy, kteří do Německa přicházejí jen dočasně a mají zájem vyvíjet sportovní činnost."

Chvála obezity *Stanislav Reiniš Neviditelný pes*

Apoštolové správné diety a správné tělesné váhy nám denně hrozí všemožnými tresty, tvrdí, že nemáme být obézní, že se máme pohybovat zrychleně a cílevědomě, že máme omezovat množství toho, co jíme. Na potkanech zjistili, že hubení déle přežijí a že tlustým hrozí skleróza, infarkt, mozkové krvácení, rakovina a vlk v nemytých záhybech těla. Přes toto nabádání je tlustých čím dál tím víc. Valí se po obchodních střediscích a supermarketech, vozí si plné kabely lahůdek a nápojů, smetany a šlehačky, dortů a koblih, až se srdce směje a sliny sbíhají.

Dívám se občas druhým lidem do nákupních košíků. Považuji to za nepříliš slušnou, ale celkem neškodnou zábavu. Podle nákupu poznáš člověka. Řekni mi, co kupuješ, a já ti řeknu, kdo jsi. Matky malých dětí vozí náklady všelijakých cereálů, mléka, cukrů a jogurtů. Později, když jsou děti větší, přibudou lupínky nejrůznějších balení a kokakoly. Na druhé straně litují staré mládence, kteří si vozí náklady hotdogů a k nim náležejících žemlí. Svobodné starší dámy si nosí bedny tuňáka v plechovce, toustového chleba a krmení pro psa nebo kočku. Mladé dívky si nakládají do košíku zeleninu a hotové saláty.

Lidé se dnes dožívají vyššího věku než kdykoliv předtím. Je to proto, že mají víc zábavy a volna, jedí, nač mají chuť a kolik chtějí. Na slepé střevo nebo na bolavý zub se už neumírá. Navíc je konec dvacátého století a začátek jednadvacátého věkem knížek o dietách a zázračných přípravcích, věkem diskusí o správné výživě a věkem znalců zaručených diet. Tisknou a prodávají se nové a nové příručky, jak být věčně ohebný, jak nemít pneumatiku kolem pasu, jak mít svaly na správném místě. A přesto jsou lidé všech věkových kategorií, všech socioekonomických pozadí, všech stupňů vzdělání, všech ras a příjmových skupin tlustí. V některých zemích se hladoví, ale hladových podle statistik ve světě ubývá. O to víc rostou počty tloušťků, a to nejen ve vyspělých zemích. Co s tím udělat? Lidem se v průměru vede líp, prosperita je vidět na větších autech, bytech a oblečení, a hlavně na jídle, na tom, kolik lidí chodí do restaurací a do McDonalda. Doma sedí u počítačů a u televize, pohyb se stává vzácností. To je jedna stránka věci. Druhá stránka věci je to, že například v jedné extrémní zemi, v USA, farmáři vyrobí tolik potravin, že na občana tam vyjde 3800 kilokalorií. Podle učebnic by dospělému člověku mělo stačit dva tisíce kilokalorií denně. V jiných zemích je to podobné.

Tuto hromadu jídla je občan nucen spotřebovat. Nikdo jej nenutí, ale v televizi, v rozhlase, v novinách mu denně masírují mozek desítky inserátů a nabídek. Kdyby občan nespotřebovával, zle by se národu vedlo. Průměrný člověk se kouká na televizi, kde tančí dívky štíhlé a pohledné, ale pak se objeví reklama, člověk těžce od televize vstane a v lednici najde něco křupavého, praskavého, sladkého nebo smaženého, něco, čemu neodolá a co mu právě před chvilkou televize nabídla. I zhltně to. Profesorka Marion Nestle, přednostka katedry výživy a potravin na New York University, autorka několika knih, svým jménem předurčená k svému povolání jako dříve býval předurčen k svému povolání krejčí Jehlička, spočítala, že kdyby lidé opravdu jedli jen to, co potřebují, kdyby nechodili do rychlého občerstvení, kdyby tam porce hranolků nebyla tak obrovská, kdyby tam neprodávali kotle a kbelíky kokakoly, zle by to narušilo hospodářství. Farmáři by hořekovali, výrobci upravených

potravin by hořekovali, televize by měla málo inzerátů, vymizela by výroba různých diet, postihlo by to prodejny potravin a restaurace. Hrubý národní produkt by šel dolů a bylo by zle. Celé hospodářství by se muselo přestavět. Politici by nemohli vládnout, spousta podniků by zkrachovala, nezaměstnanost by stoupla a proroci zmaru by byli na koni. Snad je toto příčina, proč se stát příliš nestará o to, aby občané zachovávali míru v jídle. Proto budme uvědoměli, ježme, až budeme baňatí. Jen lidé bez sociálního citění neplní svoji povinnost a jedí málo.

Když se ptali W. Churchilla jak se dožil vysokého věku v tak dobré kondici, Sir Winston odpověděl: "Hleděl jsem vždy na to, abych měl dostatek radosti, spánku - a nikdy, nikdy žádný sport!"

Největší Čech? Karel IV.!

Tereza Typoltová vedoucí Marketingu a komunikace České televize Nevidítekný pes 11.6.2005

Po půl roce debat a diskuzí je rozhodnuto. **Největším Čechem zvolili diváci České televize Karla IV.** Na jeho vítězství vypsaly sázkové kanceláře nejvyšší kurzy. Až do poslední chvíle přímého přenosu finálového večera mohli diváci České televize ovlivnit stav hlasování. Na zvolení "otce vlasti" Největším Čechem má nepochybně velkou zásluhu jeho advokát David Vávra, který přesvědčil úctyhodných 68 713 diváků, aby zaslali svůj hlas. Vývoj hlasování sledovali diváci v průběhu celého pořadu. Měli možnost posoudit, jak si jejich favorit vede a do výsledků zasáhnout.

Finálový večer nabídl souboj deseti vynikajících advokátů, kteří bojovali svými argumenty, a odhalil také výsledky průzkumu veřejného mínění, který pro Českou televizi realizovala společnost SC&C. Jaromír Bosák, spolumoderátor Marka Ebena, představil veřejnosti zajímavé informace, které z výzkumu vzešly. Za nejdůležitější vlastnosti u Největšího Čecha považuje veřejnost na prvním místě čestnost, ale také odvahu, vůdcovské schopnosti a genialitu. Např. ve dvou z těchto čtyř kategorií, odvaze a čestnosti, zvítězil v průzkumu Jan Hus.

Jednotlivé advokáty v průběhu pořadu podpořila řada známých osobností. Pro Jana Žižku se vyslovil i náčelník generálního štábu Pavel Štefka, na straně T. G. Masaryka stála také režisérka Olga Sommerová, Antonína Dvořáka podpořil např. houslový virtuos Jaroslav Svěcený. I tito hosté měli možnost ovlivnit názory diváků a podílet se tak na úspěšném umístění jejich kandidáta.

V závěru večera se dočkal ocenění i čestný obhájce dr. Zdeněk Mahler (advokát T.G.M), který si, dle vyjádření prezidenta Unie soudců ČR Mgr. Jaromíra Jirsy, z profesního hlediska vedl jako advokát nejlépe.

V přímém přenosu byla také, vodou vyvěrající na úpatí hory Říp, pokřtěna kniha Největší Čech - 100 nejvýznamnějších osobností Čech, Moravy a Slezska, kterou k projektu, ve spolupráci s Českou televizí, vydalo nakladatelství Reader's Digest.

Finálový večer dnes ukončil hledání největších osobností českých zemí. Hledání, které trvalo několik měsíců a které o naši české společnosti mnohé vypovídá.

Konečné pořadí Top 10 tak, jak rozhodli diváci v druhé fázi hlasování:

1. Karel IV.	6. Jan Werich
2. Tomáš Garrigue Masaryk	7. Jan Hus
3. Václav Havel	8. Antonín Dvořák
4. Jan Amos Komenský	9. Karel Čapek
5. Jan Žižka	10. Božena Němcová

Dnešním večerem tedy skončila velká společenská hra, kterou chtěla Česká televize probudit diskuzi o osobnostech naší historie i současnosti, o jejich významu pro společnost, o hodnotách, které vyznáváme.

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme používejte jen tento název pro všechny platby.

Cestování ze Zlína do Sydney. *Jan Franklin Jandejsek*

Skončila válka a nastoupil jsem do civilního života. Hned po válce jsem se z Anglie vrátil do Zlína. Šest let v zahraniční armádě byla dlouhá doba, a po celou tu dobu jsem ovšem Zlín neviděl. Zjistil jsem, že jméno Baťovy firmy se změnilo na „Svit“. Dostal jsem se opět do exportního oddělení. Před válkou jsou pracoval v oddělení Export-Amerika, ale po válce ten resort už neexistoval. Bylo mně stanoveno pracovat v obchodním resortu pro Turecko/Blízký Východ.

Rád bych popsal jak se tehdy obchodovalo s cizinou. Baťovy továrny v republice patřily státu, zahraniční továrny patřily konsorciu vedenému synem starého Tomáše Bati. Ve Zlíně byli někteří orientováni na Východ, jiní na Západ. O tom se ale nebudu rozepisovat. Já tam byl jen do roku 1948, co bylo potom, nevím. Za mého působení pracovalo ve Zlíně několik tisíc dělníků. Ve Zlíně samém, který tehdy nebyl nijak veliký, bydlela jen část zaměstnanců, velká část ale dojížděla z okolních vesnic. Já tehdy bydlel ve čtvrti zvané Díly, ta byla na vršku a jezdil tam trolejbus. Mít auto byla tehdy rarita. Dělníci dojížděli autobusem, vlakem nebo i na kole. Doslechl jsem se, že jeden dělník z Luhačovic vstával ráno ve tři hodiny, nakrmil krávu, sedl na kolo a v sedm už byl v práci.

Továrna po válce trpěla nedostatkem surovin - neměla kůži, gumu atd. To se muselo dovážet ze zahraničí za dolary nebo anglické libry. Za naše koruny se nakupovat nedalo. Exportní oddělení si muselo na cizí měnu vydělávat prodejem zboží do zahraničí. Já v Turecku našel zákazníka, který před válkou se Zlínem obchodoval a dohodl jsem se s ním na výměnném obchodu. Naše koželužny potřebovaly valonku nebo gebracho a valonka rostla v Turecku. Tož jsme obchodovali bez peněz. V Kuwaitu jsem našel bohatého zákazníka, který se Zlínem také obchodoval před válkou a za války prý obchodoval s cigaretami ve velkém. Posílal jsem mu zásilky tenisek z levného plátna a s gumovou podešví, vždycky asi 15 až 20 tisíc. On platil librami. Později jsem se dověděl, že on ty tenisky pak pašoval do Iránu.

Jednou přiletěl z Prahy do Zlína jistý obchodník z Afganistanu, toho jsem prováděl po zlínské továrně - uměl jsem totiž anglicky. Pak přiletěl další obchodník ze Saudské Arábie, kde měl podnik v městě Jedda. Oba mě pozvali na návštěvu, kdybych měl cestu na Střední Východ. A firma mě v roce 1946 skutečně poslala na obchodní cestu do Káhiry a Basry. Doletěl jsem přes Anglii do Karáči v Pakistánu, to byla moje první zastávka. Firma chtěla vědět něco o prodejních podmínkách na Dálném Východě. Tenkrát nebyla Indie ještě rozdělena a byla britským Dominiem. V Karáči bylo, jak jsem zjistil, na 50,000 ševců a byly tam také dvě Baťovy továrny, u Kalkaty v Batanagaru a v Lahore, koželužna v Patně. Celkem bylo v Indii 400 Baťových prodejen. To bylo všechno v rukou zahraničního Bati. Když jsem pobyl v Karáči asi jeden měsíc, napsal jsem tomu obchodníkovi v Afganistanu, který předtím navštívil Zlín. Odpověděl, abych došel na afgánský konsulát v pakistánském Pešaváru, že v Afganistanu je už vše zařízeno, abych přijel.

Jakmile jsem se dostavil do Pešaváru na afgánský konsulát zjistil jsem, že je skutečně vše ohledně afgánského visa zařízeno. Hned mi visum dali do pasu a vzali mě k autobusu. Afganistan tehdy byla opravdová orientální země. Ten autobus byl vlastně jenom jakýsi dodávkový vůz. Dvě sedadla vpředu, šofér a já v první třídě. Šest sedadel tvořilo druhou třídu a třetí třída seděla na podlaze. V Pešaváru byl hezký hotel. Kdysi tam bývala po dlouhou dobu anglická vojenská posádka. V některých čtvrtích bylo vidět hezké domy se zahradami. Šofér našeho autobusu mluvil anglicky. Projížděli jsme obyčejnou cestou až k poslední pakistánské vesnici a pak jsme začali zdolávat Khyber Pass. Ve skalách bylo vidět vytesané erby britských regimentů, které tam kdysi byly posádkou, ještě za britské vlády. Na afgánské hranici jsme já a šofér došli na celnici. To byl kamrlík s důstojníkem a několika vojáky. Důstojník zavolal jednoho vojáka, aby mu rozředil vodou inkoust a podepsal mi pak pas. Ostatní pasažéři zůstali v autobuse, který stál asi sto metrů stranou. Jsem si jist, že oni pasy vůbec neměli. Podél autobusu bylo vidět pochodovat asi třicet Pakistánců či Afgánců, pro které hranice prostě neexistovala. Projeli jsme první afgánskou vesnici a při přejezdu potoka jsem spatřil asi čtyři asi čtyřicetileté až padesátileté Afgánce s puškami na zádech a s věnci nábojů kolem pasu. Myslím, že to byli civilisté vyzbrojení pro eventuelní obranu proti útoku.

Dojeli jsme do Jalalabadu. Tam jsem uviděl ženu s nákladem chrastí na topení na zádech. Jalalabad bylo větší město s hotelem. Byl menší, zákazníka s ciziny asi moc

často neviděl. Vedoucí hotelu byl ale velice úslušný a v evropském úboru. Mluvil docela dobře anglicky. Já sice spal v hotelu, ale moji spolucestující spali v autobusu. Když jsem chtěl při odchodu platit, vedoucí prohlásil, že je vše už za mě zapláceno. Autobus pak pokračoval dál po úzkých cestách vytesaných do skal. Zpozoroval jsem, že ten řidič má u sebe celé svazky bankovek. Byl asi pověřen převážet peníze z pakistánské banky do afgánské. V Kábulu na mě už čekal můj afgánský obchodní partner. Měl auto, jeho řidič naložil do auta moje tři zavazadla se vzorky bot a zavezl mě do mého hotelu. Tehdy byl v Kábulu, myslím, jen jediný slušný hotel. Sedl jsem si na postel a povídám si - tohle musí být konec světa. Měl bych se ještě zmínit, že před městem Kábulem jsme přijeli k řece Kábul. Tam mě napadlo, že kdybych přešel most přes tu řeku, dostal bych se nakonec do Chitralu a do Číny. Hotel tu a tam navštívili nějací Francouzi a Angličané, jinak bylo v Kábulu Evropanů poskrovnu. Angličané byli většinou zaměstnanci vyslanectví a Francouzi taktéž, ale Francouzi tam také řídili nemocnici s francouzskými lékaři.

A nebudete mi to asi věřit, ale jak tam tak v hotelu sedím na té posteli slyším tahací harmoniku. A ozýval se i český zpěv. Do mě jako když střílí. A vidím a slyším tam hrát a zpívat tři Čechy a přitom něco popíjeli. Jeden byl vedoucím výroby v místní továrně na zápalky, ten druhý prý vyráběl nějaké lihoviny a co tam dělal ten třetí už nevím. Ta výroba lihovin byla určitě pokoutní, ale navypτάval jsem se dál. Ale to co ti tři popíjeli byla asi jeho výroba. Od těch Čechů jsem dostal informace o místních poměrech, které bych byl asi jinde nesehnal...

V Kábulu jsem pobyl asi osm dní a se svým obchodním přítelem jsem se viděl téměř každý den. Ti Češi mi pověděli, že to je bývalý generál a že kdysi nějak pomohl tamějšímu králi a že mu z toho plynou jisté výhody. Za mého pobytu ale vystupoval jako civilista, byl to boháč a byl ředitelem afgánské Národní banky. Ti moji Češi mi také prozradili, že mu patřil i ten hotel v Jalalabadu a tak jsem uhádl, proč ten vedoucí toho hotelu se ke mně choval tak přátelsky. U svého afgánského obchodního partnera jsem byl na návštěvě v Kábulu dvakrát. Měl pěkně zařízený, ovšem orientální dům. Jeho ženu jsem pochopitelně neviděl, ale slyšel jsem ji s manželem odněkud shora hovořit, její hlas se rozléhal po celém domě. On mě také představil svým místním obchodním partnerům. Byla to velká ceremonie. Z dlouhé vodní dýmky jsme si každý dali šluka, byl to pravděpodobně hašíš. To bylo na přivítání a přátelství. Jednou mě vzal můj afgánský přítel na jakýsi horský statek, asi padesát kilometrů od Kábulu. Z roviny jsme vyjeli do kopců a rozhled byl nádherný. Zahrady, ovocné stromy, květiny, potůčky, v dáli nízké kopce, za nimi hory asi do dvou tisíc metrů, za nimi pak třetí řada vysokých hor, podle mého odhadu takových čtyři až pět tisíc metrů. Ty hory byly zdrojem kábulské vody.

V kábulském hotelu se moc Evropanů neukázalo a za celou dobu svého pobytu jsem neviděl žádnou ženu. Ale každý pátek měly ženy „volný den“. Trávily ten den v parku s vysokými zdmi. Měly pochopitelně zakryté obličejy a bylo jich v tom parku asi na dva tisíce. Anglicky jsem se dohodovil, ale místní jazyk jsem samozřejmě neznal. Procházel jsem se i kolem královského paláce, kde před branou stávali dva vojáci. Všiml jsem si, že mají hodně obnošené boty. Ti Češi mě informovali, že během asi dvouleté vojenské povinnosti takový voják vyfasuje jen jeden pár bot a ten mu musí vydržet celou tu dobu. Kromě auta svého obchodního přítele jsem tehdy - psal se rok 1946 - neviděl v Afganistanu jediné auto. Taxiky neexistovaly. Naproti mému hotelu stála jakás takás hospoda. Tam seděli ovšem jen muži, popíjeli kávu a bavili se spolu. Až do čtyř ráno vyhrával starý gramofon. I jeden biograf byl tehdy v Kábulu. Hráli tam jen jeden film, indický, po celé dva či tři měsíce.

Od těch svých Čechů jsem také vyslechl zajímavou historku. Ten vedoucí továrny na zápalky mi ji vyprávěl. Jednou k němu přijde zaměstnanec a že prý potřebuje fůršus na tři měsíce. Že se prý chce ženit, a že jeho snoubenka bydlí nějakých pět set kilometrů od Kábulu, v Mazar Šarifu. Peníze potřeboval na výplatu rodičům, jak bylo v Afganistanu tehdy zvykem. Fůršus dostal a vydal se na cestu pěšky. Asi po dvou měsících se vrátil bez ženy a bez peněz. Kde máš tu ženu, ptal se vedoucí. Peníze mi vzali a vyhodili mě, zněla odpověď. Do továrny se pak vrátil také pěšky... Toho vedoucího sirkárny jsem později navštívil v Sydney, asi v roce 1954, měl dům v Balgowlah na Dobroyd Pointu. Asi po třech letech pak zemřel a jeho žena, Anglo-Indka, dům prodala a odešla do Ameriky.

Z Kábulu jsem se vracel do Pešavaru v Pákistánu opět autobusem. Vlaky a letadla neexistovaly. Z Pešavaru do Karáči jsem jel vlakem. Potom jsem ještě podnikl několik

cest vlakem, abych viděl, jak lidé žijí a jaké nosí boty. Vždycky jsem si koupil dva kusy ledu. Ve vlcích byly železné nádoby na led. Ten vydržel dva dny a dobře chladil v místním vedru. Svého obchodního přítele z Kábulu jsem ještě jednou viděl v roce 1948.

Musím poznamenat, že prodávat boty v Pákistánu nebyl žádný med. Jak už jsem se zmínil, jen v Karáči bylo na padesát tisíc místních ševců a ti vyráběli místo bot něco levného na nohy. Lidí tam byly ovšem miliony, většinou samá chudina. Zlinu tam konkuroval také zahraniční Baťa se svými továrnami v Indii a v Pákistánu. Dříve bylo všechno řízeno ze Zlina, ale během války všechno přešlo do rukou Bati z Kanady, syna Tomáše Bati. O původním Tomáši Baťovi jsem slyšel, ještě ve Zlině, jako on kdysi přiletěl ze Zlina svým velkým letadlem do Kalkaty, postavil se na most přes řeku a prohlížel si, co mají lidé na nohách. Potom svěřil svému indickému důvěrníkovi Bartošovi pětset tisíc levných Plimsolk, tedy tenisek z bílého plátna a s gumovou podrážkou, a nařídil mu: prodej to a postav tady továrnu. Tak vznikla továrna v Batanagaru a - mám dojem - v Patně koželužna a další podniky v Pákistánu a v Lahore. Ty továrny jsem tehdy během své cesty také navštívil. V Indii a Pákistánu bylo tenkrát na čtyřista Baťových prodejen.

(Pokračování)

PERLY A PERLIČKY - sokolské i nesokolské

Počátkem června **do Austrálie zavítal ing. Petr Bendl**, místopředseda ODS, hejtman Středočeského kraje a stínový ministr dopravy. K návštěvě Austrálie byl pozván Australskou federální vládou, která si čas od času vybírá k návštěvě „perspektivní politiky“, u nichž předpokládá, že budou v budoucnosti hrát významnou úlohu ve vládě své země. Byl zřejmě vybrán a doporučen velvyslancem Austrálie ve Varšavě, který plní i funkci velvyslance pro Českou republiku. Pan ing. Bendl byl pozván na setkání se zástupci českých medií v Sydney, které uspořádal český generální konzul v Sydney pan ing. Jaroslav Doleček. Petru Bendlovi je 39 roků a patří tedy ke generaci politiků, kteří vstoupili do veřejného života až po „Listopadu 1989“. Všechny otázky odpovídal s dobrou znalostí problematiky, ať už hovořil o vzdělání, zdravotnictví, nebo o zahraničním obchodě. Bylo zřejmé, že ve své funkci hejtmána středočeského kraje získal výborný přehled o vývoji v České republice. Dotázal jsem se, zda ještě existuje rivalita mezi Prahou a Středočeským krajem, která se vyhrtoila po připojení některých obcí ku Praze, ještě za vlády komunistů. Na to sdělil, že tyto problémy zanikly s příchodem nové demokratické správy a podotkl, že má velmi přátelský vztah s primátorem Prahy panem Bohmem. Oba jsou totiž členy ODS. Ing. Petr Bendl je energický muž a nepochybuji, že o něm jistě v budoucnu často uslyšíme; my zde v Sydney ovšem spíše budeme číst a dovolujeme si mu popřát hodně úspěchů v jeho další životní dráze.

Nedávno jsem měl po několika letech příležitost **opět zavítat do vzdálenějších západních končin naší drahé Sydney** a byl to zajímavý objev. Když jsem se potom autem vracel zpět do City pozoroval jsem nastalé změny. Jak všichni dobře víme, bývala západní loviště jakýmsi obrovitým smetištěm, byla to taková směs naházeného haraburdí, ponurých křovin, smetí a odpadků protkaných továrnami a továrničkami, sem tam nějaký motel či motýlek a všude obrovité reklamy kde co nakoupit. Ale jak jsem tak jel směrem od Minto ku Strathfieldu, ten všechen nepořádek jako by byl vymizel. Všude úhledné a účelné silnice a autostrády, čisté ulice, pěkně udržované domy a domky, zelené trávníčky, nově postavené ukazovatele směru - nu prostě pohoda nad pohodu. Až potom za Croydonem a Strathfieldem u Ashfieldu, a hlavně mezi dolní částí Parramatty Road a Broadway zase pohled na popraskané a pomalované zdi slumů. Tam se za půl století nezměnilo nic. Snad jen to, že ještě nedávno arabská tvářnost Ashfieldu na sebe vzala tvářnost čínskou a že poitalštěný Leichhardt se stává Leichhadtem bez jakékoli výrazné tvářnosti. Ale nutno i povědět, že v těch západních končinách je nejednou čisto a že Sydney dává

trumf kterémukoli evropskému velkoměstu co do úhledné čistoty. Nu to jen tak, na okraj. Mýlím se?

Všem je nám známo, že mezi námi už hezkou řádku měsíců působí nový **český kněz pan páter Šimek**. Má hříšná duše onehdy našla cestu do kostela svaté Marty ve Strathfieldu a s obdivem naslouchala kázání důstojného pána. Bylo to potěšení. Potěšení z toho co věřícím jasně a skvělou češtinou předkládal k zamyšlení a z celkové atmosféry v kostele panující. Pan páter nepromlouvá s výše kazatelný, hovoří od oltáře jako při rozpravě s rovnými. Všude v kostelích se to hemží námi babičkami a dědečky, což o to, ale v kostele důstojného pana faráře Šimka se také objevily nové mladé tváře. A vůbec bylo tváří v kostele svaté Marty na české mši daleko více než pamatuji z minula. Důstojný pán prý usiluje o ustavení českého pěveckého sboru nebo alespoň pro začátek sborečku, snad i dětského. Představte si, že by při české mši česky zpívaly děti. Jak jen tomu božimu služebníkovu jít na ruku? A po mši pohoštění v přidružené hale, která zřejmě už napíná poslední šev, v přátelském rozhovoru a v pohodě. Nu, milí čtenáři, držme důstojnému pánovi palce.

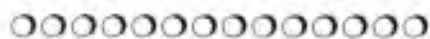

V červnu přineslo BBC **zajímavý televizní program o Praze**. Redaktorka objížděla postupně hlavní města evropských zemí nedávno přijatých do Evropské Unie a začínala ve Slovinsku, potom přes Budapešť a Bratislavu do Prahy a pak na cestě přes Varšavu, Vilno a Rigu do estonského Tallinu. V pražské části si zřejmě přišla na své a obrazilo se to v její „body language“, máme-li použít onoho anglického výrazu. Úsměv neopouštěl její líbeznou tvář a jak tak cupitala po pražských ulicích vesele se chichotala. V Praze ta sympatická dáma zřejmě nevěděla, co dříve pozorovat, protože ovšem to město je přímo nabito vším co diváky jen může zajímat. Viděli jsme přirozeně Hradčany, Rudolfinum, Staroměstské i Václavské náměstí a spoustu dalších a dalších záběrů z našeho pozoruhodného a unikátního hlavního města a také spoustu záběrů z kaváren a restaurací. Dokonce i ten nesymetrický dům na nábřeží vedle domu Havlova si přišel na své. Dověděli jsme se také, že podle pozorování redaktorky mají Češi nového koníčka - golf. Na obrazovce se ukázalo přepychové golfové hřiště s českými hráči golfu a redaktorka ty golfové výjevy přikládala okolnosti, že Čechům se vede výborně a věnují se tedy už i golfu. Půlhodinka BBC končila zajímavým závěrem redaktorky. Prohlásila, že na Západě se všeobecně má zato, že Západ je bohatý a pestrý a Východ Evropy že je zaostalý. „Ale já teď tady vidím“ končila svou relaci ona dáma, „já teď nabývám dojmu, že opak může být pravdou...“. Nu, dospěla-li ona k onomu závěru, nechme ji přitom. Možná, že v příští relaci se dostane i na pensisty Kdo ví.

Sokolské kino Ponrepo v červnu promítlo nový a velmi dobrý postbolševický **český film Želary**. Dobře zahráný, s aktuálním českým tématem a s dokonalou českou kulisou poskytnutou samotnou českou - východomoravskou - krajinou. Mladá medička pracuje v roce 1943 v nemocnici, protože university Němci zavřeli. Je vášnivě zamilována do kolegy - mladého lékaře, ale působí také v odboji. Najednou dojde poplašná zpráva, medička musí bez jakéhokoli prodlení a rozloučení opustit město, aby ji Němci nechytli, a opouští je v doprovodu polovyléčeného zraněného pacienta, drsného horala z východních Beskyd. Lokálkou ji on nakonec doveze do chudobné a zaostalé, byť překrásné valašské krajiny, a tam ji usídí v domku v osadě Želary mezi kopci, kde nebude nikomu nápadná. Místní mrav ovšem velí, že musí dojít ke svatbě a tu provede s pochopením místní kněz... Nakonec se mladá medička - po počátečním bojácném odstupu - nejen stane ženichovou manželkou, ale i milenkou a děj se rozvíjí až do konce války. Nakonec zasáhnou opilí partyzáni a neopili sovětští osvoboditelé - sympatický kněz i bodrý manžel/horal přijdou o život, a pohádka je konec. Hvězdou celého představení asi bude malá valašská děvčica, snad osmiletá, velice roztomilé děcko s vynikajícím hereckým talentem a asi i s věrným valašským nářečím. Filmové záběry z valašských hor jsou strhující. Antiklimatické medicčino znovusetkání na konci filmu s lékařem-milencem vyznívá pravděpodobně, a právě tak konečné rozloučení s místní porodní bábou kořenářkou.

Halasný smích oněch dvou nesourodých leč upřímných rob prozrazuje typickou českou ironii, která celý film podmalovává a propukává právě až v tom jejich konečném tragickém objeti utopeném v onom smíchu. Že film bude nesrozumitelný Australanum - a vůbec Nečechum - je samozřejmé. Naši filmaři předpokládají znalost všeho světového publika české problematiky, ovšemže zcela mylně. Film by se měl v Ponrepu po čase znovu promítnout.

Za spolupráce s generálním konsulátem České republiky byla v červnu v prostorách naší sokolovny uspořádána vkusná **výstava fotografií z Britanie** během válečných let nazvaná „Volá Londýn“. Na fotografiích jsou zachyceny především záběry z života československých vojáků v Anglii během druhé světové války, ale také snímky na nichž vidíme výjevy z oficiálního života presidenta Beneše a jeho členů Československé exilové vlády a paní Hany Benešové. President s britskou královnou, Jan Masaryk s předními zástupci britského veřejného života a jiné pozoruhodnosti. Na jedné z fotografií na nás hledí dokonce i otec bývalé americké ministryně

Zprava: J.Masaryk, dr. Korbel, dr. H.Ripka, dr. Špaček, M.Pavlovský, M.Hejret, ing. Paleček

zahraničí M. Albrightové Dr. Korbel. Výstava po zahraniční premiéře v Sydney bude kolovat i jinde po světě. Nám bývalým exulantům z roku 1948 jsou mnohé z oněch snímků dobře známy, ale jejich pozoruhodnost by měla upoutat exulanty z roku 1968, jimž byly za vlády bolševiků doma znepřístupněny, a ovšem také lidem doma. Už také proto, aby veřejnost měla příležitost ještě dnes zvažovat a uvažovat o tom, jaké nepráví pak postihlo ty z příslušníků československé armády v Britanii, kteří se po válce vrátili domů. Jak řečeno snímky jsou zdařilé, jen bychom snad mohli podotknout, že na jednom z nich je uvedena jistá osoba jako britský ministr

zahraničí Eden. Ať mě hrom srazí, ale ten elegantní Anthony Eden se svým tmavým knírkem to není...

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

V červenci proběhlo **významné výročí**. Naše sydneyjská jednota totiž zaznamenala pětadesátileté výročí svého trvání. Začátky byly těžké a jednu chvíli se dokonce zdálo, že jednota se rozpadne. Jak se zdá, zásluhou bratra Mirka Doležala, pozdějšího starosty, byla její existence zachována a sydneyjská jednota se v šedesátých letech dožila ohromného rozmachu. Ba dokonce posléze postavila i sokolovnu. O tom všem snad Věstník přinese v budoucnu obsírnější pojednání, zatím jen těchto pár řádečků...

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Jen proto, aby se to neopomenulo - **stále ještě není Austrálie diplomaticky zastoupena v Praze**. Australané na nás prostě nemají ani chuť ani čas a naše připomínky ignorují. Neházejme však flintu do žita, co není býti ještě může.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Slovinská banka letos vydala u příležitosti 100. výročí založení Sokolského svazu ve Slovinsku **tři pamětní mince**: zlatou (v hodnotě 25.000 tolarů) stříbrnou (v hodnotě 5.000 tolarů) a současně dala do běžného oběhu 200.000 kusů 500-tolarové mince (1 € = ca. 240 tolarů). Z Mnichova zdraví Jitka Scholz SKV Sokol München.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Občan Woods, Australan chycený a vězněný muslimskými vražedníky a nakonec vysvobozený iráckými vojáky za americké asistence, se konečně vrátil do Melbourne, odkud pochází. Protože neprohlásil, že Američané jsou lotři nebo alespoň lotřící a mají Irák ihned opustit, nýbrž naopak jak Američany tak Australany pochválil za dílo osvobození provázené v Iráku, je napadán levicovými kruhy za to i za ono. Je skutečně s podivem, jak tito levičáci dovedou převracet svět na ruby. Kdekdo ví, jak Američané za poslední války chránili a zachránili Austrálii, jak američtí chlapi

prolévali krev nejen za sebe nýbrž i za jiné včetně Australanů při bojích s fanatickými Japonci. Kdekdo ví, jak zachránila americká armáda v roce 1917 na francouzských bojištích svobodu Evropy před německou nadvládou císaře Viléma. Kdekdo ví, jak se Američané opět podíleli na vysvobození Evropy z železného sevření Hitlerova. Ale přesto naši levicově uvažující spoluobčané jak zde v Australii tak doma v republice se předcházejí v hanobení Ameriky a jejich vojáků a americkému prezidentovi nemohou přijít na jméno. Je to pouhé šílení či zatvrzelá zbedněnost, anebo dokonce zlá vůle? Spolu s nenapravitelnými Němci nařikají nad vybombardováním Drážďan, ale jakoby zapominají s jakým gustem Luftwaffe nejdříve vybombardovala anglické město Coventry a pak i Londýn a jiná britská města, a jak se Hitler honosil slovesem "kowentrieren", tedy "zkoventrovat" celou Britani a proměnit ji v trosky. Nemohu se zbavit pocitu, že jde jak o zbedněnost tak i o zlou vůli.

Lovec perel Bojar

Meeting of the 2nd generation

SOKOL SYDNEY LTD

Where: Sokol Sydney, 16 Grafton Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086, tel.: 02 9452 5617

When: 17th of September 2005

Time: 7:30 PM till 1:00 AM

Live music of 70-80ties

Casual clothes

Entry: \$10

Meals:

Schnitzel with potato salad \$10

Sausage \$5

Booking by 5/9/05 essential!

Iva 02-9907 6807

Jarda 02-9807 4468

Do not forget good mood and old photos

Byt v centru Prahy k pronájmu.

Tento byt je vhodný pro 1 až 4 osoby, je prostorný (skoro 100 m²), kompletně zrenovovaný a moderně zařízený v absolutním centru Prahy (2 minuty pěšky od Václavského náměstí).

Nájemné je 60 AUD pro jednu osobu, 80 AUD pro 2 osoby, 100 AUD pro 3 osoby a 110 AUD pro 4 osoby na noc (minimum 4 noci).

Čisté povlečení a ručníky jsou samozřejmě dodány v ceně.

Sleva je možná za ubytování na 10 dní a více.

Prosím volejte 08 9761 1047 nebo 02 9816 2026 pro bližší informace a booking.

Šlépějemi dějin a významných výročí v červenci a srpnu.

Před 1130-ti lety, v roce 875, se narodil Spytihněv I., syn prvního historicky doloženého knížete z rodu Přemyslovců Bořivoje I. a jeho choti Ludmily, později kanonizované na svatou. Spytihněv se ujal vlády v roce 894 a odtrhl České knížectví od Velké Moravy, v dalším se podřídil německému císaři a české území se stalo součástí řízenské diecéze a biskup v Řezně se stal nejvyšší církevní autoritou v Čechách až do založení biskupství v Praze. Čechy se staly pak už natrvalo součástí křesťanského světa spravovaného z Říma. Za jeho vlády byla vybudována rotunda na Budči, bývalým sídlem českých knížat a snad i kostel Panny Marie před Týnem na Starém městě pražském. Spytihněv zemřel bezdětný a vlády se ujal jeho mladší bratr Vratislav v roce 915. Spytihněv byl tedy strýcem svatého Václava a Boleslava I.

Před 1050-ti lety, 10. srpna 955 v den sv. Vavřince, na řece Lechu u Augšpurku se strhla jedna z nejkrvavějších bitev středověku. Vojska císaře německého Oty Velikého, spolu se Šváby a Franky a posílená tisícem výborně ozbrojených Čechů, které na pomoc Otovi poslal kníže Boleslav I., výše zmíněný synovec Spytihněva, přispěchala na pomoc Bavorům v Maďary obleženém Augšpurku, také zvaném Augustisburg. Maďaři dělávali loupežné nájezdy do střední i západní Evropy téměř každé léto už přes padesát let a jednou z jejich obětí byla i Vekomoravská říše. Maďarské vojsko v síle asi 100.000 mužů bylo odraženo a mnoho jich utonulo při ústupu v řece Lechu. Otec české historie, František Palacký, píše: „Boleslav český stál ve zbrani na hranicích své země, když Maďaři poražení vraceli se z Němec. Oni aby nevrátili se domů jako s prázdnýma rukama, obořili se s vůdcem svým Lelem na Čechy. Tu však byli ještě nešťastnější nežli na Lechu, an Boleslav nejen je přemohl, ale i dokonce potřel a zahladil, Leleha vůdce jav. Od té doby netroufali sobě nepokojiti zemi křesťanských. Boleslav I. i po dobytém r. 955 nad Maďary vítězství neodpočíval. Odjít jim zajisté netoliko dnešní Moravu, pokud ještě byla v moci jejich, ale i celou východní část někdejší říše Svatoplukovy, dnešní Slovensko mezi Dunajem a Tatrami až po horu Matru.“

Před 960-ti lety, v roce 1045, se narodil Kosmas, autor první zachované kroniky Čechů napsané latinsky. Zapsal události od potopy světa, jak bylo tehdy zvykem, pak období, které nazval báječné – dobu pohanskou – příchod praotce Čecha, osudy Kroka a jeho tři dcer. Ve své kronice zapsal i současné události a psal až do své smrti v roce 1125.

Před 590-ti lety, 6.července 1415, byl v Kostnici upálen Mistr Jan Hus. Jeho popel byl vhozen do Rýna.

Před 120-ti lety, 24. srpna 1885, se ve Žlunici u Jičína narodil malíř Václav Špála. Byl příslušníkem moderny a maloval zejména krajiny a zátiší s květinami.

Před 60-ti lety, od 17. července do 2. srpna 1945, se v Postupimi konala konference nejvyšších představitelů vítězných velmocí, USA, SSSR a Velké Británie, kde projednali uspořádání poválečných poměrů v Německu a projevíli souhlas s odsunem německého obyvatelstva, kromě antifašistů, z ČSR.

15. srpna 1945 v poledne, tři měsíce po skončení druhé světové války v Evropě, po svržení atomových bomb na Hirošimu(6/8) a Nagasaki(9/8) poslední člen tzv. Osy Berlín-Řím-Tokio, Japonsko kapitulovalo a tím skončila válka v Pacifiku. V Americe toto výročí vzpomínají 14. srpna podle tamější časové zóny. Formální kapitulací listina byla podepsána 2. září na palubě americké bitevní lodi Missouri.

Před 20-ti lety, v roce 1985, byl spuštěn první blok jaderné elektrárny v Dukovanech na Moravě, jako první v Českých zemích.

J.Z.

~~~~~

**SOKOLSKÁ KNIHOVNA OTEVŘENA PRO
PŮJČKY KNIH A VIDEOKAZET OD ÚNORA DO
LISTOPADU VŽDY V PÁTEK VEČER OD 20 DO 21HODIN.
VOLEJTE RAYE ČERNÉHO tel 02 9451 4886
nebo PETRA ČERMÁKA tel 02 9981 4765**

~~~~~

Co píší v Čechách o teroru po útoku v Londýně.

Teror - v čem je problem Karel Křivan Neviditelný pes 12.7.05

Problém je v tom, že islamistický terorismus není, jak se nám často tvrdí, zvrhlou odchylkou velké víry ani dílem rozčarované, zpátečnické periferie, ale neodmyslitelnou součástí islámu jako takového. Ten nevychází od doby svého vzniku z propasti své slepoty, neotvírá své brány civilizačním snahám a se svobodou, spravedlností, demokracií a pokrokem nechce mít nic společného. Vždy bude stát proti evropské kultuře bez ohledu na to, jak liberálně a "vstřícně" se bude tato kultura chovat, protože touto kulturou opovrhne a zároveň ji nenávidí. Tato nenávisť pramení z uvědomění vlastní méněcennosti.

Mezi islámem a islamismem není zásadní rozdíl, velká většina muslimů na celém světě se z útoku na WTC radovala. K této většině rozhodně patří převážná část muslimů žijících v západní Evropě. Přistupovat k nim shovívavě, tolerovat je, nebo do nich dokonce vkládat naději znamená páchat sebevraždu.

Nikdy nezapomenu na ten hnus na obrazovce, když v arabských městech poskakovaly radostně Arabky a vřeštěly štěstím. V Evropě se zatím na ulici přece jen neodvážily. Nebude to ale dlouho trvat a neodvážíme se na ulici my.

Šejk Omar Bakri, v londýnském arabském deníku Al-Hayat: "Alláh chce, abychom Západ invazí zvenčí proměnili v království islámu. Povstane-li nějaký islámský stát a invazi podnikne, budeme jeho armádou, jeho vojáky uvnitř. Západ nám vnucuje lidské zákony a islámský režim mu vnutí zákony islámského náboženství." Máme se na co těšit.

Žádný islámský duchovní vůdce neodsoudil tyto masové vraždy, žádný islámský duchovní vůdce nevyslovil „fatwu“ nad masovými vrahy. Jediná jejich reakce byly „obavy“ aby se „neukřivdilo“ muslimům v Evropě. NIC VÍČ!!

Kde je muslimská obdoba německých Američanů, kteří v roce 1941 zaplavili náborová střediska armády, aby osvobozovali svět od svých krajanů? Etnická solidarita západních muslimů je ale bohužel nesmírně a nepochopitelně silná. Vezměme si z této solidarity příklad, potřebujeme solidaritu civilizace, solidaritu kultury.

Problém je také v nás, v naší společnosti, v existenci „páté kolony“ tvořené některými rádoby-intelektuály. Tolerance, již se tyto pseudo-intelektualové vychloubají, je pouhá zbabělost, která se chce vydávat za princip. Tito pseudo-intelektualové, kteří formují veřejné mínění, ochromení „politickou korektností“, jsou svým zvláštním zvráceným způsobem bigotnější než nějaký italský venkovský farář.

Když zůstaneme pasivní, když nebudeme bojovat, zvítězí džihád. Přitom zničí svět, jemuž se přece jen pomalu ale jistě daří něco budovat, měnit, dělat život trochu lepším. Náš svět. Nenechme ho zničit islámem a jeho zločinnou pátou kolonou!

Československé dějiny. Dr. Kamil Krofta

Valně většině světové veřejnosti se Československo jeví jako nový státní útvar, teprve po světové válce uměle vytvořený spojením částí někdejšího Uherska (Slovenska a Podkarpatské Rusi) s tzv. Historickými zeměmi (Čechami a Moravou a částí Slezska), které, byvše někdy jádrem starého, všemu vzdělanému světu dobře známého státu českého, poslední dobou takřka docela se rozplývaly a ztrácely v císařské říši rakouských Habsburků. A přece zřízení Československa bylo v podstatě návratem k stavu, jímž se více než před tisíciletím začal dějinný život na jeho území. Slovanští kmenové, blízce mezi sebou příbuzní, kteří se tehdy usadili na tomto území, zdáli se takřka určeni k tomu, aby splynuli v jeden národ a stát, a začáteční jejich vývoj opravdu se ubíral tímto směrem.

Do konce 1. století př. Kr. obývaly na území republiky Československé kmeny keltské: Od keltských Bojů jest odvozen as prastarý název Čech Bohemia (Boiohemum). Od počátku 1. do konce 5. století po Kr. postupovaly územím československým různé kmeny germánské, brzy (snad již od 2. století po Kr.) následované

od severu sem vnikajícími Slovy, jejichž kmenové osazují v době od 4. do 7. stol. celé území dnešního Československa. Z pozdější doby zachovala se nám jména aspoň některých těch kmenů v Čechách. Na hranici západní a severní sídlili: Pšovane, Litoměřici, Děčané, Glomači, Lemuzi; Lučané, Sedličané, Zličané, Chorváci; ve středu země, v krajinách po levém břehu dolní Vltavy, byli usazeni Čechové.

Dr Kamil Krofta

Na čas byli Slované v područí Avarů, jejichž jha se zbavili asi r. 623 pod vedením franckého obchodníka Sama. Ale říše Samova (623-658), první veliká říše západoslovanská, se rozpadla po smrti svého zakladatele. Do konce 8. století pak není historických zpráv o osudech zemi československých. Jen slabou ozvěnou těchto osudů jsou pověsti o Krokovi, Libuši, Přemyslovi a prvních jeho nástupcích.

Brzy po r. 800 podmanil si Slovy v Čechách a na Moravě Karel Veliký, z jehož říše šíří se mezi ně křesťanství. Okolo roku 830 vystavěl západoslovanský kníže Pribina, ač sám ještě pohan, při svém sídelním hradě v Nitře chrám svatého Emmerama. Roku 845 dalo se v Řezně pokřtít 14 kmenových vévod českých.

V první polovině 9. století vyvíjí se větší slovanský stát na Moravě pod knížaty Mojmir (připomínaný r. 830) a Rostislavem - říše Velkomoravská. Za Rostislava (846-870) tu šířili křesťanství jazykem slovanským soluňští bratři Cyril a Metoděj, povolani r. 863 z Byzance, zavádějící slovanské písmo a slovanskou liturgii. Po čase (880) byl Metoděj od papeže jmenován arcibiskupem „moravským“. Z Moravy šířilo se křesťanství do Čech, kde přijal křest kníže Bořivoj, první historický Přemyslovec. Vrcholu moci říše Velkomoravská dosáhla za knížete Svatopluka (870-884), který odolávaje Frankům ovládal Moravu (na jih až k Dunaji), západní Slovensko, Panonii, část Slovanů polských na Visle, Čechy a na sever odtud Srby až k řekám Sále a Odře. Po smrti Svatoplukově (894) přichýlili se kmenové čeští k říši francké a oslabená říše byla vyvrácena Maďary (mezi 903-907). Jejich vpádem do Podunají byli Slované severní a jižní od sebe odtrženi a počínající se kulturní styky kmenů československých s Byzancí přerušeny. Pádem říše Velkomoravské bylo zmařeno na více než tisíc let sjednocení všech slovanských kmenů, usedlých tenkrát na území dnešního Československa. Východní kmeny na území dnešního Slovenska spojeny byly po čase s mladým státem uherským a teprve za našich dnů se vrátily do původního přirozeného společenství se svými bratry v Čechách a na Moravě.

Těžiště mocenské přesunulo se v potomní době z Moravy do Čech, kde pod vlivy křesťanství latinského a kultury západní počíná se vývoj státotvorný. Přemyslovci, starý knížecí rod kmene Čechů, sjednotili časem kolem Prahy, svého hlavního sídla, většinu kmenů českých. Za snahou prvních Přemyslovců (Bořivoje, Spytihněva, Vratislava) o zesílení moci tohoto mladého českého státu, který takřka od začátku byl podřízen svrchovanosti říše francké (později německé), nezůstala pozadu ani ušlechtilá touha po dokonalosti mravní, kterou zpečetil vnuk knížete Bořivoje, mladý kníže Václav Svatý, smrtí mučednickou (929) [*Jak nyní známo r. 935 - poznámka redakce.*]. Za jeho nástupců Boleslava I. (929-967) a Boleslava II. (967-999) rozšířila se moc knížat českých za hranice vlastních Čech na Moravu a snad i na Slovensko, do horního Slezska a Krakovska. Tento vnější vzrůst byl provázen rozvojem křesťanské vzdělanosti. R. 973 založeno pražské biskupství. Z Čech šířilo se křesťanství i k jiným národům. Sňatek s dcerou českého knížete Boleslava I., Doubravkou, pohnul jednoho z polských knížat (Měška) k přijetí křesťanství a druhý pražský biskup sv. Vojtěch (z českého knížecího rodu Slavníkova) své zásluhy o šíření křesťanství v Polsku a Uhrách dovršil mučednickou smrtí na křesťanské misi v dalekých Prusích (997).

Značný pokles moci české na počátku XI. století, kdy polský panovník Boleslav Chrabrý, dobyv Krakovska, Moravy a západního Slovenska, zmocnil se na krátko i Prahy (1003-04), byl sice záhy zastaven a zásluhou chrabrého Břetislava I. (1034-55) znovu získána Morava, ale Slovensko se po smrti Boleslava Chrabrého (1025) zmocnil uherský král Štěpán a připojil je k Uhrám, s nimiž pak zůstalo spojeno až do poslední [*První - poznámka redakce.*] světové války. Pokus Břetislavův o mocenský rozmach do Polska zmařila říše německá. Potom však právě lenní poslušností a službami císařům rozmnožovali poněkud následující Přemyslovci svoji moc.

Vratislav II. (1061-92) dosáhl (zároveň s územím Budyšínska a Zhořelecka, pozdější Horní Lužici) pro svou osobu od císaře koruny královské (1085). Vladislav II. (1140 až 1173) pak roku 1158 dostal od Fridricha Barbarossy královský titul dědičně. Jádrem českého státu byly vlastní Čechy (bez Chebska, jež ztraceno bylo Slovanům již v 9. století, zato však s Kladskem, Žitavskem a Vitorazskem) a Morava, jejíž součástí byla i většina Opavska, později slezského. Za rozbrojů v rodě Přemyslovců koncem 12. století, kdy zasahování německého císaře do českých poměrů dostoupilo povážlivého stupně, císař Fridrich Barbarossa jim sice titul královský zase odňal, ale za nového mocenského rozmachu českého státu v 13. století byl trvale potvrzen zlatou bulou sicilskou (1212) Přemyslu Otakarovi I. (1197-1230).

Od té doby pak všichni Přemyslovci, upevňující moc svou rozsáhlou kolonizací (vznik nových osad a prvních měst) a bohatnouce otevřením bohatých dolů stříbrných, stali se nejpřednějšími knížaty říše římské a počítali se již mezi sedm volitelů neb kurfiřtů, což jim krom práva volebního zjednávalo také zvýšený vliv na věci říšské. Nová rytířská kultura, proudící do říše jejich od západu, nesla s sebou ovšem i nebezpečí poněmčení života domácího.

Již Václav I. (1230-53) pokoušel se rozšířit moc králů českých na země sousední. S plným úspěchem však to učinil teprve jeho syn, rytířský král Přemysl Otakar II. (1253-78), který připojil k Čechám Chebsko (1266), nabyt většiny zemí východoalpských (Rakousy, Štýrsko, Korutany a Kraňsko) a, byv uznán generálním kapitánem patriarchátu aquilejského, posunul hranice českého panství až k moři Jaderskému. Ale všechny tyto země byly mu vyrvány Rudolfem Habsburským, který r. 1273 dosedl na trůn německý. Přemysl Otakar II. sám padl v boji s Rudolfem na Moravském poli (1278). Ztracené země alpské nahradil Václav II. (1278-1305), připojiv ke koruně české korunu polskou (1300) a uherskou (1301). Jeho úmysl zříditi vysoké učení v Praze a dáti zemi psaný zákoník se nestaly skutkem, ale zavedením nově dobré mince, grošů českých (1300), vykonal veliký čin. Avšak i tentokrát byla veleříše česká rozkotána, když násilnou smrtí Václava III. (1305-06) náhle vymírá rod Přemyslovců (1306).

V nastalém zápasu o český trůn, po krátké vládě Rudolfa Habsburského a Jindřicha Korutanského, zvítězil rod Lucemburský. Manžel Elišky Přemyslovny Jan Lucemburský (1310-46) získal Chebsko, Horní Lužici, téměř celé Slezsko a roznesl slávu českého jména po celém světě na svých válečných výpravách (do Litvy, Lombardie a jiných severoitalských zemí), ale vnitřní úpadek, zaviněný tímto dobrodružným rytířem, napravil až jeho syn Karel I. (1346-78), jehož zásluhou zřízeno ještě za života otcova arcibiskupství pražské (1344). Karel, zvolený současně císařem římským (Karel IV.), učinil Prahu, rozšířenou založením Nového města pražského, hlavním sídlem císařským, ozdobiv ji nádhernými stavbami chrámů, hradu, kamenného mostu a založením university (1348), první ve střední Evropě. Význačné postavení české koruny, jejíž území bylo za jeho vlády rozšířeno o Dolní Lužici, zbytek Slezska, Braniborsko a četné rozsáhlé statky v Horní Falci, Mišni, Fojtlandu a Frankách, v říši německé zabezpečil zlatou bulou r. 1356.

Veliký kulturní a hospodářský rozkvet potrval přes nenáhly úpadek vnější moci české (r. 1411 trvale ztraceno Braniborsko) i za Václava IV. (1378-1419), kdy se rodí mohutné, mravně opravné hnutí husitské. Svými počátky sahá ovšem daleko zpět do doby císaře Karla IV. Všeliké zlořády, rodící se z velikých svobod a nemírného bohatství církve, již tehdy horlivě potírali první pražský arcibiskup, vzdělaný Arnošt z Pardubic a dva znamenití kazatelé a mravokárci, Konrád Waldhauser a Jan Milič z Kroměříže. Hnutí takto vzbuzené bylo za vlády Václava IV. dále podněcováno činností šlechtického filosofa Tomáše ze Štítného a učeného mistra Matěje z Janova. Vrcholu pak dospělo vystoupením mistra Jana Husi, který byl pro své názory obecným koncilem církevním v Kostnici jako kacíř odsouzen a upálen (1415). Živelné hnutí lidové, spojující snahy náboženské s žárem nadšení národního, odmítlo legitimního nástupce Václavova císaře Zikmunda a vedením geniálního válečníka Jana Žižky z Trocnova (†1424) a jiných vojevůdců odráželo k úžasu celé Evropy vítězně všechny křížové výpravy císařem i papežem do Čech posílané. Současně však se přirostovaly starší rozpory mezi rozhodnějším směrem tábořským (středisko město Tábor) s mírnějšími Pražany. Když pak koncil basilejský uznal (po velikém vítězství českém u Domažlic 1431), že Čechů nelze zlomiti mocí, a nabídnuv Čechům mír, dohodl se jen s Pražany a šlechtou na t. zv. kompaktech, došlo ke střetnutí se obojích husitů v bitvě u Lipan (1434), kde Táboři byli rozhodně poraženi. Vítězové

dokončili jednání s koncilem (1435) a uznali Zikmunda za krále, ale ten brzy zemřel (1437).

Po něm zvolili Čechové za krále Zikmundova zetě Albrechta Habsburského, a když zemřel (1439), nastalo bezkráloví. Roku 1452 uznali pak Albrechtova syna Ladislava Pohrobka (1452-57). Za něho správu země vedl Jiří Poděbradský, husitský šlechtic, který byl po brzké smrti Ladislavově také zvolen za krále (1458-71). Ten se snažil dokončiti smíření s církví na základě basilejských kompaktát, povolených koncilem, ale nepotvrzených papežem. Vládná pevně podle nich, potíral Jiří nejkrásnější květ husitské revoluce Jednotu českých bratří, vznikající tehdy na základě smělých myšlenek českého sedláka Petra Chelčického. Když pak prohlásil papež kompaktáta za neplatná a stihl Jiřího klatbou, bránil se tento s úspěchem válečně proti vykonavateli klatby králi uherskému Matyáši Korvínovi, ale zemřel před dokončením boje, dav za nástupce svého zvoliti polského Jagellovce Vladislava. Dobu svou předstihl Jiří Poděbradský snahou o vytvoření stálého spolku evropských panovníků pro zachování všeobecného míru v Evropě.

Napsáno pro Atlas republiky Československé vydáný Českou akademií věd a umění roku 1935.
(Pokračování)

O připravovaném osudu Čechů po vítězství Německa ve II. světové válce: z nástupního projevu R. Heydricha Praze v říjnu 1941

Leoš Jeleček

Ve stati „Trocha faktografie nikoho nezabije: Češi a čeští Němci do roku 1918“ (Neviditelný pes 2. 4. 2002) jsem upozornil na výsledky činnosti Česko-německé-slovenské komise historiků, utvořené v roce 1992 na základě dohody mezi vládami tehdejší ČSFR a SRN. V tom zejména na komisi zpracovaný a v roce 1996 Ústavem mezinárodních vztahů v Praze vydaný nástin výkladu česko-německých vztahů v 19. století.

Tento odborný orgán, složený z českých a německých historiků vědců a nikoliv historizujících publicistů skýtá přeci jen záruku větší objektivnosti a vyváženosti. „Dejme mu slovo“ a přečtěme si v uvedeném materiálu interpretaci vztahů Německa a Československa koncem třicátých letech 20. století:

„Hitler hodlal Československo zahrnout do německé mocenské sféry jako vojenské nástupiště, jako zbrojního producenta i jako zdroj pracovních sil, a závěry mnichovské konference, které německé obyvatelstvo (Československa, pozn. L.J.) přijalo s jásotem, chápal jako svou osobní porážku. Záruky nezávislosti pro torzo ČSR, které dohoda slibovala, zavrhl jako neoprávněné vměšování Velké Británie do středoevropských zájmů Německé říše; ...Rozbití československého státu bylo v souladu s anekčními záměry Adolfa Hitlera (Pozn. L.J: historicky přesněji nacistického Německa)... Připojení sudetských území nebylo konečným cílem nacistické politiky, ale jen předstupněm likvidace ČSR. Politika appeasementu, provozovaná Velkou Británií a Francií její uskutečnění pouze pozdržela, ale nezabránila ji.“

Na tomto místě bych obzvláště zdůraznil vývod této komise, potvrzující obecně známý a již mnoha dokumenty doložený fakt, podle něhož: **„V českých zemích sledovala německá okupační moc týž konečný cíl jako např. v obsazeném Polsku, totiž rasisticky pojaté poněmčení země. ...Češi jako svébytný národ měli být zničeni. Část měla být asimilována či 'odnárodněna', jiná vysídlena a další pak - především elity - zlikvidována. Realizace těchto výhledových cílů... byla vzhledem k významu protektorátního průmyslu a hornictví pro válečné hospodářství odsunuta na dobu po válce. Režim se proto omezil na přípravné kroky...“**

Tyto záměry jako svou směrnicí chladnokrevně formuloval i R. Heydrich po svém nástupu do funkce zastupujícího říšského protektora (jmenován 27.9. 1941) ve svém tajném projevu o plánech na likvidaci českého národa k nacistickým funkcionářům shromážděným v Černínském paláci v Praze dne 2. října 1941. Celý

projev si lze přečíst v knize „Dějiny českého státu v dokumentech“ ed. Z. Veselý, Victoria Publishing, Praha 1994, str. 367-373. Je nutné zdůraznit, že se nejednalo o projev nějakého opivněného nacistického předáka na schůzi soukmenovců v jakési mnichovské pivnici ve 20. letech 20. století, nebo opivněného předáka českých skinheadů třeba včera v jakési hospodě například v Rakovníku. Byl to oficiální projev vysokého úředníka říšskoněmecké vlády ke stranickým funkcionářům a státním úředníkům zajišťující správu protektorátu Böhmen und Mähren o tom, co mají dělat, aby plány vlády nacistického Německa byly splněny.

Vypustil jsem pouze pasáže s pokyny, jak se mají soukmenovci v Protektorátu chovat, aby nedělali říši ostudu, např. i takové jako: *„Němec si nemůže dovolit, aby se v lokálu ožral...“*, může to dělat, ale *„...mezi svými čtyřmi stěnami nebo v kasinu“...protože „...Čech musí vidět, že Němec, ať ve službě, či v soukromí se umí chovat, že je pánem od hlavy až k patě“*. Dále to, co a jak mají dělat, aby *„realizovali jednotně politiku strany a vůdce“* každý přesně ve svých kompetencích (stranických, správních), jak mají s Čechy zacházet, aby řádně pracovali ve prospěch říše, chovali se v *„žádoucí normě“* a říši nepodvraceli. To vše mělo platit ovšem jen po dobu, *„než tu vojnu vyhraje“* - nacistické Německo.

V následujícím uvádím tudíž výtah z projevu „rozpracovávajícího politickou a státní směrnicí vlády Německa“, a to včetně nadpisu i úvodního slova editora Z. Veselého. Proti obvyklému úzu jsem tučně zvýraznil některé stěžejní formulace R. Heydricha, představitele německé říše jehož *„...nechal ten Beneš zastřelit.“*:

Projev R. Heydricha o plánech na likvidaci českého národa 2. říjen 1941

27. září 1941 byl namísto dosavadního říšského protektora Konstantina von Neuratha jmenován zastupujícím říšským protektorem jeden z nejvýznamnějších činitelů Třetí říše, generál policie a SS Reinhard Heydrich, aby čelil narůstající odbojové situaci, již jeho předchůdce efektivně nezvládal. Heydrich po svém příchodu vyhlásil stanné právo a rozpoutal krvavé represe vůči českému odboji. Vzápětí v souvislosti s potlačováním odboje v tajném projevu k nacistickým funkcionářům v Černínském paláci, jenž byl sídlem říšského protektora, formuloval představy likvidace odboje a českého národa vůbec.

Před vstupem pana říšského protektora poukázal státní podtajemník SA Brigadeführer von Burgsdorff několika stručnými slovy na to, že všichni účastníci jsou povinni zachovat o závěrech pana říšského protektora nejprísnější mlčení.

Příslušníci strany, pánové!

Z rozkazu vůdce jsem převzal před třemi dny vedení úřadu říšského protektora místo ochuravělého říšského protektora, říšského ministra von Neuratha.

Těší mě, že již dnes po třech dnech, mám příležitost pozdravit vás, spolupracovníky protektorátního štábu protektorátní vlády, úřednický sektor, především též představitele surchovanosti strany v tomto bojovém prostoru - samozřejmě kromě svých užších spolupracovníků ve funkci náčelníka bezpečnostní policie a Sicherheitdienstu - také vás, páni vrchní zemští radové, kteří jste venku nositeli správy a - jak doufám - bojových úkolů na poli správy.

Vůdcova směrnice, kterou jsem obdržel pro tento úkol, [...] zní: Mám v tomto prostoru jednoznačně a se vši tvrdostí zajistit, aby obyvatelstvo, pokud je české národnosti, pochopilo, že se nelze vyhýbat realitě příslušnosti k říši a poslušnosti vůči říši; Němci musí vidět, že tato část říše je součástí říše a že zde na jedné straně požívá Němec ochrany a hraje vůdčí úlohu - má ji hrát, jak mu přísluší - ale že má i tomuto právu odpovídající povinnost chovat se a jednat jako Němec.

V politickém směru znamená to, co mi řekl vůdce, uznání linie, kterou zde až dosud udával z politického hlediska státní tajemník Frank. [...]

Nechte mne nyní trochu se rozmáchnout, abych právě celkové problémy také tohoto prostoru postavil do všeobecné souvislosti, abychom nebyli jako klapkami na očích omezeni jen protektorátními hranicemi. Předpokladem pro válku, pro splnění této války, pro obsazení nutných prostorů a pro formování a udržení velkoněmecké a velkogermánské říše bylo unitropolitické zabezpečení říše. [...]

Musí nám být jasno, že všechny události posledních let, všechny vojenské a politické otázky, mají úžasnou organickou souvislost. Musíme mít také jasno v tom, že předpoklady této války a její následky vyžadují - při naprosto tvrdém

vedení této války až do konce - aby se zachovala a dále vytvářela tato říše a aby byla dovedena k velikosti. [...]

Nyní jsme v Evropě obsadili pod vůdcovým vedením velmi mnoho prostoru, což je vojenským předpokladem pro další vedení války a její vítězné ukončení. Musíme si říci jasně, že obsazení tohoto prostoru v každém případě nebude v mnoha zemích přechodným, nýbrž konečným obsazením, přičemž je lhostejno, jaká bude forma kontaktu těchto prostorů s námi. To však znamená, že budoucnost říše závisí na ukončení války, na schopnosti říše a na schopnosti lidí této říše získané prostory udržet, ovládnout a popřípadě s říší spojit. Závisejí tedy na způsobu, jak jsme schopni s lidmi zacházet, vést je a spojit s námi. Musíme zde vlastně rozlišovat velké skupiny, jednu skupinu tvoří prostory s germánskými lidmi, to je s lidmi, kteří jsou naší kreví, a proto jsou vlastně našeho charakteru. [...] Jak to vidím, jsou to tyto prostory: Norsko, Holandsko, Flandry, později i Dánsko a Švédsko. [...] Je jasné, že musíme nalézt vůči těmto lidem docela jiný způsob jednání než vůči národům jiné rasy, slovanským či podobným národům. Germána se musíme chopit tvrdě, spravedlivě, ale musíme jej vést lidsky, podobně jako vedeme náš národ, jestliže ho chceme udržet natrvalo v říši a chceme-li, aby s ní splynul.

Druhou skupinou jsou **východní prostory**, jež jsou zčásti osídleny Slovy, to jsou prostory, kde je třeba vědět, že dobrota bude chápána jen jako slabost, to jsou prostory, **kde sám Slovan vůbec nechce, aby se s ním zacházelo jako s člověkem rovnoprávným, a je zvyklý, že pán si s ním nezačíná**. To jsou tedy prostory, které máme nyní na východě vést a udržet. **Jsou to prostory, v nichž musí jednou vládnout německá horní vrstva**, po dalším vojenském vývoji budou sahát až hluboko do Ruska, až daleko k Uralu: tyto prostory musí být naší surovinovou základnou, **jejich obyvatelé se stanou pracovníky pro velké, i kulturní, úkoly, a mám-li to říci docela drasticky, musí nám sloužit jako otroci**. [...] A nyní, když máte před sebou celkový obraz, **musí vám být jasné, že se českomoravský prostor natrvalo nesmí nikdy ponechat v takovém stavu, který by vůbec umožňoval Čechům tvrdit, že to je jejich prostor**. [...]

Když se na to nyní podíváte pozorněji, bude vám beze sporu naprosto jasné, jakou osudovou dynamiku má tento prostor pro Německo a německé dějiny. V letech německých dějin, jež chceme nyní trochu probrat, přicházely rány díky ohrožující říši většinou z tohoto prostoru. [...] ať to jsou slovanští věrozvěstové Cyril a Metoděj, kteří chtěli odtrhnout tento prostor pod pláštěm náboženských církevních myšlenek východních církví a církevní cestou jej přivést k byzantské myšlence, ať již to byly vnější počátky třicetileté války s pražskou defenestrací nebo ať je to v současné době pokus ohrozit říši ilegálním hnutím odporu a vpadnout tak říši do zad v jejím rozhodném osudovém boji proti bolševismu.

Pánové! To vše jsou věci, které mají zcela jasný logický sled týchž myšlenek a událostí, to jsou stejné rány díky z tohoto prostoru. [...]

A teď k současné situaci. Řekl jsem, že dnes rozhodně vývoj spěje k nové ráně díky. [...] Každý Němec, jenž zde vyniká, musí se cítit politickým vojákem vůdce, musí vidět zcela jasně základní linii v tomto prostoru, musí vědět, že **základní linií je zajištění tohoto prostoru, boj proti veškeré české samostatnosti, a musí při zacházení s jednotlivci chápat, že Čech je Slovan a že také Čech si vykládá každou měkkost jako slabost**. Že je to šílenství povolit v jednotlivých případech, protože ten druhý to neuzná, ihned toho využije a vyloží si to jako slabost; [...] Správní rozdělení tohoto prostoru, viděno z německé strany, je pouze jedním z prostředků a metod, jak tento prostor definitivně ovládnout a vést. [...] K tomu však přistupuje ještě **základní myšlenka: [...] tento prostor se jednou musí stát německým a Čech tady nemá již koneckonců co pohledávat**. [...]

(Pokračování)

**Naše restaurace je nyní otevřena
pouze v sobotu.**

Budou se radovat Hitlerovi pohrobci? *Václav Vlk st*

Ze všech stran slyšíme, že je nutno abychom zrušili tzv. Benešovy dekrety. Že jsou výsledkem pomsty, že se jedná o bezpráví, že jde o etnickou čistku a pokud to neuděláme, tak... To tak je různé. V současnosti je tím "tak" zabránění našeho vstupu do Evropské unie. Zdánlivě je věc jednoduchá. Jde o:

- 1) o věc starou s kterou velká část obyvatel ČR, Německa a Rakouska osobně nemá nic společného.
- 2) vyhnání Němců nebylo skutečně ničím, čím by se měl kterýkoli národ chlubit.
- 3) je pravda, že jsme se dopustili na některých Němcích skutečně hrozných činů.
- 4) je pravda, že jsme jim sebrali jejich majetek, což je hanebnost.

Jenže ono je to všechno jinak.

Největší volání po zrušení Benešových dekretů se neozývá od obyčejných Němců a Raků, ale od lidí, kteří aktivně ještě žili a působili v Československu a od jejich potomků a ideových souputníků. Těchto činů, msty, výbuchu šílenství se nedopustil národ, který měl čas dlouho o věci v klidu přemýšlet, národ, který, jak rádi uvažují zvláště intelektuálové, by měl být spravedlivý a poctivý. Tohoto činu se dopustil národ, který po obrovském utrpení jen díky velké souhře náhod přežil plán na svoji likvidaci. Ti, kteří volali po jeho likvidaci se ve velké většině skládali právě ze sudetských Němců. A ve vraždění obyvatel českých zemí patřili k nejaktivnějším a nejbrutálnějším. Vyhnání je vždycky zvěrstvo, ale Češi nebyli ve 20. století žádnou výjimkou. Němci byli vyhnáni z Ruska, Polska, Maďarska, Turci vraždili a vyhnali Armény, Rusové poslali na Sibiř celé národy k likvidaci; takže se nejedná, jak se snaží někteří tvrdit, o nás jako o zavrženíhodný národ, který se musí kát.

A pokud roní slzy nad svými mrtvými, kde ostatně neuvěřitelně lžou o množství svých mrtvých v době vyhnání, nikdy jsem od nich neslyšel ani slovo, tím méně omluvu za to, co spáchali oni u nás. Byli to právě Němci, kteří začali vyhánět Čechy.

A tak by se dalo pokračovat dál. Důležitější je však skutečnost, že národ, který v historii dvakrát unikl své kompletní národní a kulturní likvidaci, a to vždy z rukou německy mluvících osob, musí, pokud chce v budoucnu přežít, být stále ve střehu.

Premiér Zeman to vystihl poměrně přesně. Na základě zkušenosti, které jsme znovu získali v posledních letech, nemůžeme prostě řečem o tom, že z důvodu spravedlnosti musíme zrušit Benešovy dekrety, vážně věřit.

Václav Klaus kdysi řekl: "Podle slovíček poznáte je." A poslouchejme ta slovíčka: Hned po roce 1989 se jakoby zázrakem objevily skoro ve všech obchodech v Rakousku cedule: „Vy Češi, nekradte vy nám tady“, napsáno „sudeťácky“, jak podle šablony. Přečtete-li si vídeňský Kurier, musíte se stydět za to, že jste Čech. Vše co je kolem Rakouska špatné, pochází od nás. Nátlak na Temelín je jednoznačně politická protičeská záležitost, kde ti, co touží změnit porážku za vítězství po 50-ti letech, využili fanatických Zelených a lidského strachu.

Prý nás vítají a jsou přátelští. Ovšem, na dálnice do Rozvadova nemají peníze. I když mezitím postavili stovky kilometrů dálnic jinde. Nikdy jsme neslyšeli, že by policie jednoho státu (Rakousko) mohla strhávat SPZ vozidlům jiného státu (ČR).

Když se toto děje v době, kdy nechceme přistoupit na jejich "přátelské požadavky" co se asi bude dít, až na ně přistoupíme?

S velkými říšemi, s jejich fungováním a i jejich konci máme bohaté zkušenosti. Žijeme vedle Němců a společně s nimi, i s těmi z Rakouska, už víc než tisíc let. Patřili jsme ve středověku k "Římské říši národa německého" jako jeden z členů spolku - viz císař Karel IV. - byli jsme 300 let součástí Rakouska. Skoro 50 let jsme byli součástí bolševické říše zla, zvané Varšavská smlouva. Dnes máme jít do Evropy.

Národy mají dobrou paměť. Ustoupíme-li v otázce dekretů, budeme, již ustupovat pořád. To je hlavní poučení z toho, se děje kolem našeho vstupu do Unie.

Ostatně, ty německé majetky, pole, louky a lesy a budovy, tedy celá města, budou mít v té společné Evropě velikou cenu. A tak jde asi hlavně o to, kdo v nich bude bydlet a kdo bude v české republice mít vliv. Dokud tohle nebude jasné, žádný myslící politik nemůže souhlasit s nulitou Benešových dekretů. Jak správně stojí v článku Martina Komárka, Benešovy dekrety by nebyly, kdyby nebylo Hitlera. Ale zapomněl, že právě tyto dekrety definitivně ukončily platnost fašistických a protičeských zákonů u nás.

Lost generation of nanny-state ninnys

Mark Day Daily Telegraph February 4, 2005

FORMER US president Ronald Reagan was only half right when he said "The nine most terrifying words in the English language are: 'I'm from the government and I'm here to help'."

The wrong bit was the word count. Unless you class the contraction "I'm" as a single word, it's actually 11.

But the right bit was the notion of governments actually helping people.

They might think they do, and they may genuinely try to, but rather than helping people, they simply create a mindset of dependency and irresponsibility.

They turn society into a cradle-to-grave "nanny" state. And Australia's got it in spades.

This is the thrust of a paper released this week by the Centre for Independent Studies, a Sydney-based think tank.

Its researcher, Caspar Conde, criticises governments at all levels for increasingly legislating and regulating with a view to minimising all risks, no matter how small.

Everything we do from the moment we wake up is regulated. The milk we pour on our cornflakes is processed according to strict rules; the cornflakes' protein, carbohydrate, sugar and calorie levels are listed by government decree; the car you drive to work must meet government-demanded standards; the road you travel to work on is regulated by hundreds of laws, and every inch of kerb space is regulated by parking restrictions.

That is just a start. You can't smoke indoors or on the beach; you can't cut down a tree and you can't plant a flagpole in your front garden without council permission; you can't drink on the footpath or from glasses at the footy; you can't answer the phone while driving, and you'll be hauled off to a counsellor if you smack your naughty kids.

And it was official ALP policy at the last election that TV advertisements for fast food products should be banned to combat child obesity.

As Caspar Conde says: "The banning instinct doesn't stop at obesity. It seems whenever there is a problem, the government assumes it has a duty to solve it.

"But even when it is well-intentioned, this increasing scale of government intervention erodes personal freedoms and undermines the belief in individual responsibility."

Most of us would say amen to that. Most of us would just prefer governments to get out of our lives.

This is not to say there should be no rules, because that is plainly ridiculous.

It is in our interest that milk is pasteurised and safe; it is in our interests to know how much sugar is in our cornflakes; or on which side of the road we should drive.

But I agree with Conde's criticism of the view that "every time something goes wrong, the best solution is to have another ban, regulation or lawsuit."

Conde argues life in the 21st century is less risky than it was 100 or more years ago, when we were far more susceptible to disease or industrial accidents.

But he says the cost of something going wrong today has risen markedly.

Think of nuclear accidents like Chernobyl, or the chances of getting an infection if you're in a NSW hospital.

And think of the cost of law suits which result.

This has led to a risk-averse society, where we debate issues such as genetically modified food, or cancer-causing microwaves in mobile phones.

We fear there may be an adverse outcome, so we get in first by trying to limit the risk by banning things.

Conde says there are four strategies which could be employed to reduce risk - banning by legislation, trying to change people's behaviour, trying to educate people about risks, or relying on individuals to make up their own minds about risk levels and then accepting the consequences of their decisions.

"Governments see no real danger in trying to second-guess and prevent anything going wrong," he says.

"But each time personal liberties are removed, the government encourages dependency and irresponsibility."

"What is worse, when these strategies come unstuck - as they inevitably do - governments feel an onus to legislate further. Calls are made for more to be done. And so a cycle is created, with liberties eroded still further, learned helplessness in the community increases, and the economy becomes unsustainably strained.

"Individual responsibility, ingenuity and resilience will almost always outperform centralised authority." Let's hear the applause for that.

Governments, particularly those of a conservative hue, frequently profess their belief in the supremacy of the individual but, as Conde shows, they rarely practice what they preach. It's about time they did.

Zakáže Greenpeace kočky a větrné elektrárny? *Ivan Březina*

Havárie ropných tankerů jsou vděčnou mediální ikonou. Nabízejí totiž černobíle polarizovaný příběh: na jedné straně nenasytné nadnárodní koncerny, bezohledně ničící přírodu, na straně druhé hrdinové z nevládních ekologických organizací v bělostných overalech, kteří obětavě čistí pobřeží od smrtící brečky. Když loni na podzim u španělských břehů ztroskotal tanker Prestige, psalo se o tom ve všech českých médiích. Rok od havárie už realita tak černobílá není.

Zabíjäcké kočky

Ve zhruba 33 tisících tun ropy vyteklé z tankeru podle nejhorších odhadů zahynulo asi 100 tisíc ptáků. To je stejné množství opeřenců, jaké podle studie Americké asociace pro větrnou energii (AWEA) za jediný den zabijí britské kočky. Jiný americký program na podporu větrníků, Capture the wind (CTW), uvádí, že v USA kočky za rok zabijí zhruba 100 milionů ptáků - tedy asi tisíckrát víc, než událost, kterou organizace Greenpeace označila za "vůbec největší evropskou ekologickou katastrofu". Větrní lobbysté z CTW přiznávají, že jen americké větrníky každoročně rozsekají minimálně 40 000 ptáků - tedy asi polovinu všech opeřených obětí havárie Prestige. Greenpeace loni v květnu představili studii, podle níž by měl vítr během dvaceti let pokrýt 12% celosvětové spotřeby energie, což je prý ekvivalent dvou třetin dnešní spotřeby v USA. Jednoduchou trojčlenkou zjistíme, že by to každý rok stálo životy tří milionů ptáků - což je třicet havárií tankeru Prestige. O této krvavé ceně "ekologické" větrné energie už ale aktivisté nemluví.

Sterilizované pobřeží

Když se v březnu 1989 na Aljašce potopil tanker Exxon Valdez, mluvilo se o "největší ropné havárii v americké historii". Celkové znečištění přitom tvořilo méně než 2% ropy, které v USA každoročně unikne do moře při běžném provozu motorových člunů. Národní úřad pro oceány a atmosféru (NOAA) po deseti letech od havárie uvedl, že se ekosystém v podstatě obnovil, ale většina studovaných živočišných druhů se vzpamatovala už v letech 1992-3. Záchraně práce za 2,1 miliardy dolarů přitom podle vědců nadělaly víc škody než užitku. Natímco na pláže vyčištěné nevládními ekologickými organizacemi se původní život vrátil až po třech či čtyřech letech, na plochách, které byly ponechány svému osudu se samovolně (a zdarma) obnovil už po osmnácti měsících. K čištění byla totiž použita tlaková pára, která pobřeží v podstatě sterilizovala. Časopis Scientific American o havárii Exxon Valdez napsal: "Veřejnost chce vidět záchranu zvířat - 80 tisíc dolarů za vydra, 10 tisíc za orla - ačkoli je to často právě stres z čistícího procesu, který je zabijí." Kolik dětí z Třetího světa by před smrtí hladem a nemocemi zachránily peníze, za které přežila jedna jediná vydra?

Lidé z nevládních organizací se z havárie na Aljašce nepoučili - podle týdeníku Respekt používali loni k čištění španělských pláží horkou vodu, takže svým nadšením nejspíš zase napáchali spoustu ekologických škod. Přesto je ale po havárii Prestige výhled podobně optimistický, jako po havárii Exxonu Valdez. Lidové noviny letos v květnu citovaly poradce španělského premiéra Manuela Fragu, podle něhož je situace "z 90 procent normalizovaná."

Peníze a politika

Okamžitě po havárii Prestige zahájili Greenpeace kampaň proti "hazardním plavbám s ropou" a na jejich internetových stránkách se objevila žádost o finanční podporu. Ekologická rizika posuzují velmi různými metry. Sto tisíc mrtvých ptáků je jistě hrozná věc. Proč ale aktivisté nebojují také proti mnohem vražednějším domácím micinkám? Špatně by se proti nim asi organizovala fundraisingová kampaň. Havárii Prestige navíc Greenpeace použili jako argument ke kampani, která měla ropné společnosti přinutit k investicím do alternativních zdrojů energie. Kocourkovská logika tím dospívá vrcholu. Pokud by totiž aktivisty skutečně zajímali ptáci, museli by proti zabijáckým větrníkům naopak protestovat. Bylo by to ale v rozporu se zelenou ideologií podpory obnovitelných zdrojů za každou cenu.

Vypadá to, že Greenpeace víc než příroda zajímá politika a boj proti nadnárodním firmám. Letos na jaře totiž organizovali protesty proti válce se Saddámem Husajnem, za kterou podle nich stály americké ropné společnosti. Nepřímo tak podpořili diktátora, který na ústupu z Kuvajtu v roce 1991 zapálil více než 600 ropných vrtů a nechal do Perského zálivu vypustit asi 6 - 8 milionů tun ropy. vrtů. Záměrně tím způsobil ekologickou katastrofu minimálně dvěstěkrát větší, než loňská havárie tankeru Prestige.

(Psáno pro Lidové noviny a Neviditelného psa)

Floskule a jiné *Lubomír Ptáček*

Vladimír Just vydal v loňském roce v nakladatelství Academia knihu Slovník floskulí s podtitulkem klišé, slogany, hantýrky, tiky, partiové metafory, slovní smogy. Dne 17.1.2004 podrobil tuto knihu v Lidových novinách kritice Petr Fidelius v příspěvku Válka proti floskulím.

Při tom všem, co se v dnešní době s češtinou děje, myslím, že psát a vydávat podobné knihy je velice potřebné. Jistě má ve své kritice pravdu i Petr Fidelius, který poukazuje na řadu formálních nedostatků knihy, systematická pochybení, žánrovou nejednotnost a uvádí mnohé další výtky. Celkově však, pokud jsem jej správně pochopil, knihu chválí, a myslím, že právem.

Při úvahách o tom, jakému náporu všech možných vlivů je čeština vydána napospas, uvědomil jsem si jednu skutečnost, na niž si dovoluji upozornit. Totiž, že všechno to špatné, co působí na náš jazyk, vlastně slouží jeho vývoji. Lze dokonce říci, že toto neurvalé zacházení s jazykem je dominantní vývojovou silou, neboť jen málokdy se povede, že by se spisovatel nebo jazykovědec zamysleli a po chvílce přemýšlení obohatili češtinu o výraz, který se ihned uchytí, jako se přihodilo v době nedávné (robot, rozhlas).

Dokonce si myslím, že drtivá většina spisovných i hovorových idiomů v češtině vznikla původně jako nepřipustné znásilnění jazyka, necitlivé zacházení s ním, a vůbec neumětelství jeho uživatelů. Když se takový jev (gramatický, sémantický, pravopisný či skladební) z jakéhokoli důvodu v jazyce nějaký čas udržel, zdaleka neměl vyhráno, avšak měl určitou naději, že se stane trvalou nebo dlouhodobou součástí jazyka, ať už spisovnou či nespisovnou, s mnoha dalšími odstíny. No a přesně totéž se děje s jazykem i dnes, není důvod, aby tomu bylo jinak. Chtělo by to nějaký příklad.

Dostát slovu, nemoci někoho vystát nebo přestát chorobu jsou z hlediska jazykového určitě ctihodná a zavedená slovesa odvozená předponami od slovesa stát, zatímco "ustát" nějaký názor nikoli. Ustát je vlastně floskule zavedená do jazyka nejspíš z lyžařské terminologie, když vás "mulda" částečně rozhodila, avšak vy jste to ustáli, čili nepraštili sebou o zem. Toto sloveso se nachází zcela na počátku své existence, nikdo neví, jakou má budoucnost. Prozatím můžeme říct jen tolik, že se v jazyce zachytilo. Používá se místo sloves "obhájit" (názor) nebo "zvládnout" (situaci).

Typickou vlastností floskulí a novotvarů je pohodlnost jejich užívání. A to na úkor jak přesnosti vyjadřování, tak i estetické funkce jazyka. Nejohrovnější patvar dnešních dnů, že něco je "o něčem" nebo "o ničem", si razí vítěznou cestu nejen mezi politiky, ale i mezi vzdělanými lidmi, kteří jinak dbají o svoje vyjadřování. "To není o tom, že bychom nechtěli, to je o tom, že jinak vnímáme ..." Brrr, jak se vůbec někdo takhle může vyjadřovat?

A vite, co je nejhorší? Že se tento obrat během dvou generací klidně může stát zcela organickou součástí našeho jazyka. Dnešní děti jej dostanou "do ucha", jejich děti pak do učebnic. A navíc, moje emotivní vyjádření o ošklivosti tohoto výrazu je zcela bezcenné, neboť se snažím ukázat, že právě takhle se jazyk zákonitě vyvíjí zcela bez ohledu na něčí přání nebo námitky.

V době těsně předrevoluční se dostal do češtiny patvar (nemohu si ty emoce odpustit) "odvíjet se" ve smyslu záviset na něčem. Další postup "se bude odvíjet od ..." místo "bude záviset na ...". A vidíte, zde máme vedle sebe dvě slovesa, která se od sebe formálně, esteticky ani výstižností naprosto nijak neliší: záviset a odvíjet. Viset, vinout. Jediný rozdíl mezi nimi je ten, že prvé se užívá déle než druhé. Myslím, že "odvíjení" pomalu zaniká. Jsem přesvědčen, že "záviset" na něčem byl původně také patvar, který se vžil.

My, jazykovi puritáni, se musíme smířit s tím, že některé z těch nejošklivějších a nejhanebnějších novotvarů se nejenže stanou spisovnými, ale budou jednou i krásné. A o tom to je.

Nejobsáhlejší pojednání o pražském povstání

Arnošt Moucha *Neviditelný pes* 4.5.2005

V úterý 3. května v budově ministerstva financí byla při příležitosti odhalení pamětní desky jedné z nejvýznamnějších osobností Pražského povstání z května 1945 pplk.gšt. Františka Bürgera-Bartoše zároveň poprvé veřejně prezentována dosud nejobsáhlejší kniha o bojích na pražských barikádách **BARIKÁDA Z KAŠTANŮ (Pražské povstání v květnu 1945 a jeho skuteční hrdinové)**.

Její autor historik a publicista **Jindřich Marek** (1952) tímto titulem, jehož název převzal z básně Jaroslava Seiferta, zároveň po pěti letech dokončil svou dvanáctidílnou edici "České osudy", která je dosud největším autorským projektem české literatury faktu.

Kniha, vzniklá na základě mnohaletého autorova studia archivních fondů a čtvrtstoletí osobních styků s pamětníky, je rozdělena do tří částí:

I. Čekání na signál (Dokládá, že povstání nevzniklo náhodou jako projev alibismu za "minutu dvanáct", ale že je naopak logickým vyvrcholení činnosti českého domácího odboje, který s ním počítal od samého počátku nacistické okupace; zároveň se zde objasňují vazby americké armády k povstání.)

II. Bojovníci (Nabízí příklady obyčejného hrdinství barikádníků od českých policistů až po obětavě bojující českou mládež bez vojenského výcviku.)

III. Legendy (Vyrovnává se s letitými i nově vznikajícími legendami a mýty o bojích na Trojském mostě, tzv. vlasovcích, Rudé armádě i se současnými snahami bagatelizovat nacistické zločiny v Praze na konci války a měnit příčiny za důsledky narušených česko-německých vztahů po válce.)

To vše autor předkládá ve víře, že platí a bude vždy platit Orwellovo *Kdo kontroluje minulost, kontroluje i budoucnost*, protože i dnes si bohužel málokdo uvědomuje, že boje na pražských barikádách byly největší bitvou moderních českých dějin ve smyslu boje českého národa za svobodu na vlastním území. Místo toho je toto povstání stále objektem zlovolného falšování českých dějin. Proto vznikla tato kniha s cílem podívat bez emocí a předsudků na hlavní protagonisty této významné historické události, na její průběh i poválečné neustále se proměňující se ohlasy v české společnosti.

Text knihy, napsanou čtivou formou historické reportáže, provází mnoho unikátních fotografií a zajímavých faktografických příloh od značně podrobné časové chronologie události přes obsáhlý přehled barikádnických jednotek, profily nejvýznamnějších povstaleckých velitelů až po hodnocení filmů, které byly o povstání natočeny.

Kniha vychází na počest 60. výročí Pražského povstání.

Jindřich Marek - Barikáda z kaštanů (Pražské povstání v květnu 1945 a jeho skuteční hrdinové). 408 stran - 98 fotografií na křídovém papíře, 18 mapek + faksimile dokumentů. Cena 290,- Kč. Nakladatelství letecké literatury Svět křídel, Cheb

OBRÁZKY ZE STARÉ ČESKÉ SYDNEY

Bořek Šindler

AUSTRALSKÝ AMERIČAN ZDENĚK VYBÍRAL

Poprvé jsme se viděli a seznámili v přecpané dvaadvacítce cestou z Klárova kolem Chotkových sadů na Liboc, ale já vystupoval už u Prašného mostu. Vraceli jsme se domů z nějaké vnitropražské demonstrace konané během únorového puče v roce 1948, snad dokonce z té poslední, kdy nás policie rozehnala na Malostranském náměstí. Oba jsme nějak nadávali a slovo dalo slovo, rychle jsme si vyměnili adresy a Zdeněk prohlásil, že když budou panovat v zemi komunisté, odejde za hranice. Pak jsme si ještě nějak telefonovali a později jsme si vyměnili i pár dopisů. Mezi Curychem, kde jsem našel asyl já a Ludwigsburgem poblíže Stuttgartu, kde bydlel v lágru Zdeněk a kde Američané ubytovávali československé studenty. Oba jsme později odplouvali do Austrálie, já o několik měsíců dříve. A jednou koncem roku 1950 přijde za mnou mistr v sydneyjské továrně kde jsem fachčil jako pomocný dělník - unskilled labourer - že prý je u vchodu nějaký dlouhán a chce se mnou mluvit. A on to Zdeněk. To bylo naše druhé setkání.

Novoaustralan Vybíral byla zajímavá postavička. Spíše postava, vazba, protože on čněl do výše nějakých stodevadesát centimetrů plus. Nikdy se neobjevoval v jiném ustrojení než v takové ošuntělé dyftýnové bundě naprosto již neurčité barvy a kolem kapes hojně ohmatané. Zdeněk totiž měl neodolatelně odporný zvyk otírat si ruce do té své dyftýnové uniformy a přitom se vždycky, bůhví proč, nejistě byt jakoby potutelně usmíval. A ten úsměv jakoby byl světu oznamoval - Australané a Austrálie mně mohou vlézt na záda. Dalo by se to vyjádřit i jadrněji, leč šetřeme útlocit čtenářstva. Kromě odporu ke komunistům měl totiž Zdeněk ještě jednu nelásku: Austrálii a Australany. Jako novopečenému přivandrovalci mu to zde ovšem k duhu nešlo, ale Zdeněk stál na svém: Australani jsou barbari a Austrálie je Barbarie. Kdyby si přitom nebyl otíral ruce do té své bundy neurčitého evropského původu a ještě neurčitější barvy, bylo by se to dalo i poslouchat. Zdeněk byl totiž duše nejen evropská, ale i eminentně inteligentní a jeho vzdělání bylo vynikající. Stal se mistrem šachu na sydneyjské universitě, kde pokračoval ve studiu věd obchodních a kde si vysloužil neutuchající obdiv universitních šachistů, ale anglicky nedovedl utrousit jednu holou větu. Ne a ne a angličtinu prostě nezvládal. Číst, to ano, to on četl pojednání hluboce filosofická a stále mu přitom kolem rtů pohrával ten nejistý úsměv, ale vypravit ze sebe jednu anglickou větu, to ne. Čili, Novoaustralan Zdeněk Vybíral byl ideálním materiálem pro neasimilaci. Pohrdal ale nejen světem australským. On pohrdal každým a všemi, kdo s ním okamžitě nedovedli zapříst filosofickou debatu o nesmrtnosti. Třeba duše exulanta. Na to ho užilo. Otírat si špinavé prsty do bundy, filosofovat a spílat Austrálii, to bylo jeho „forte“. On ale spílal Austrálii a Australanům tak přesvědčivě, že poslouchat jeho vývody bylo rozkoší.

Ted' bych snad měl už prozradit, že naposledy jsme se se Zdeňkem viděli v jeho kutlochu - jinak se to nedalo dobře nazvat - v San Francisku poblíže tamější Market Street počátkem let osmdesátých či tak nějak, ale tak rychle se skrze čas skákat nedá. Skočme tedy zpět na náš pátý světadíl. Jednou jsme se tam ještě viděli na předposled, byt jsme oba měli zato, že to bylo naposledy. To bylo ještě v Sydney. Asi v roce pětapadesát. Zdeněk odplouval do Ameriky, ve společnosti i jiných zdejších Čechů. My hoši dobrodružní jsme si totiž většinou ještě v Evropě zažádali o americká visa - Amerika byla naším snem a naší prioritou, ale Američané si dávali na čas. Pak nám to nakonec vycházelo až tady v Austrálii, kam nám to Američané předirigovali. A mnoho chlapců se dalo tehdy nachytat. To „nachytání“ je můj vlastní výmysl - visum došlo i mně, ale nepoužil jsem je a když jsem později poprvé do Ameriky zavítal jako turista, byl jsem rád, že jsem zůstal ve staré dobré a spořádané Sydney s plážemi na dosah ruky... Takže ten den se Zdeněk se Sydney loučil. Loď vyplouvala z Balmainu a měli jsem domluveno, že přijdu Zdeňkovi zamávat. Mával jsem a mával, ale Zdeňka jsem pro slzy neviděl. K těm jsem přišel tak, že jsem ten den ráno byl objednan k očnimu lékaři, ten mi do očí nakapal takové ty zadržované kapky a já jsem se musel do Balmainu probojovávat taxikem. Na palubě byli kromě Zdeňka i jiní sydneyští Čížkové a když jsme jim tak mávali člověk si přece jen tehdy říkal, že snad

měl jet také a dát vale australskému dělničení. Nu, stalo se a odestáti se nemůže, ale není čeho litovat, tím jsem si dnes jist.

On ten přistěhovalec Vybíral v Austrálii vedl život podivný a plný záhad. Nejprve zabíral jako dělník po různých fabrikách a všude vykládal Australanům, jak jsou primitivní a hloupí. Čímž byli Australané ohromně nadšeni. You bloody refo go bloody back where you bloody came from! To ale šachistu Vybírala z rovnováhy nepřivádělo. Po čase vynalezl zajímavý životní styl. Zjistil si, že v západní části Nového Jižního Walesu jsou velké továrny na ovocné konzervy, na zpracovávání ovoce, a to v městě Leetonu, kam se každoročně v době kampaně sjíždělo obrovské množství česáčů a dělníků z celé Austrálie i odjinud. Dalo se tam pracovat snad pětadvacet hodin denně a to bylo něco pro Zdeňka. Pracoval ve dne v noci, jednaskrovně, ruce si nepřestával utírat do té své proslulé dyftýnové kazajky a během pěti či šesti měsíců se vracival do Sydney a jeho bunda byla přecpaná penězi. Našel si něco tu a něco tam, přespál u toho či onoho kamaráda, dokud měl peníze platil a když došly sem tam si vypůjčil na konto budoucího výdělku v Leetonu. I já jsem byl vyznamenan takovou výpůjčkou a to i přes vážné a opodstatněné protesty a výhrůžky manželčiny, která prostě Zdeňka nesnášela už kvůli té jeho dyftýnové kazajce. Mám, mimochodem, snad jedinou fotografii Zdeňka ze Sydney - a hádejte, do čeho je on oděn? Vedl tedy náš šachista a tenkrát již také bývalý student - jeho „angličtina“ ho prostě nakonec udolala - existenci z ruky do huby. Není vyloučeno, že australský autor tehdy vzniknuvší populární australské hry Summer of the 17th Doll si vzal právě Zdeňka Vybírala za svůj vzor chlapíka, který si vydělá za kampaně na cukrové třtině hromadu liber a pak je v Sydney utratí na chlastu a děvčatech, i když Zdeněk jaksi na holky moc nebyl. Nebo spíše nebyly ony na Zdeňka. Kdykoli totiž nějaká taková dámička zmerčila tu jeho dyftýnovou bundu a přičichla k ní, hned bylo po ptákách, smím-li to tak říci. A tak se náš šachista protloukal jak se dalo, až došla ta Amerika. Od té on si Zdeněk sliboval všechno to, čeho se mu zde v barbarské Austrálii nedostávalo. Tedy uznání jeho genia. Když jsem ho pak po letech objevil v té jeho kůče v San Francisku, ukázalo se, že tam živoří jako jakýsi druh agentika v jakési bližší nespecifikované americké státní pojišťovně... Mezi Afroameričany. Filosofoval i tam? Asi že filosofoval.

Mimochodem, do té Ameriky odjelo i několik dalších Zdeňkových kumpánů. Ti byli však jiného kalibru a v Austrálii dostudovali. Například Honza Kmenta, dnes vynikající profesor statistiky na kalifornské universitě. Míla Bernášek, dnes emeritní profesor ekonomie na michiganské universitě. Oba tito profesori také po rozmrznutí bolševických ledů ihned nabídli - bezplatně - své služby osvobozené republice. Ale hádejte, jak je přivítali Havlovi hoši? Nepřivítali je, protože sameťáci jim na nabídky vůbec ani neodpověděli. Ale to jen tak ex tempore. Do Ameriky odplul i jistý kolega Slámečka, Zdeňkův sydneyjský pard, ale ten pak nějak začal pracovat pro Svobodnou Evropu v New Yorku. Zde ovšem musím kolegu Slámečku také představit. Kolega Slámečka byl neodolatelným a osmahlým blondýnem sportovního typu. I on začal na sydneyjské universitě studovat, ale ze studia sešel na tu svoji neodolatelnou přitažlivost. Jednou za mnou přijde Zdeněk Vybíral a halasí - chceš vidět, jak udělali Australani kozla zahradníkem? Nu to jsem ovšem vidět chtěl a vypravili jsme se tehdy za kolegou Slámečkou. Aby si na sebe vydělal, ustanovila ho universita zahradníkem. Ale nejen tak obyčejným rejpálkem mrkví. Stal se zahradníkem, nebo spíše něčím, čemu se dalo říkat factotum - pozor, prosím, na výslovnost - víte kde? V Dívčí koleji k universitě přifařené - Women's College. Kolega Slámečka nás přijal ve své residenci. To byl takový domek, jakoby na můřích nožkách, na pokraji rozsáhlé zahrady Dívčí koleje obklopující. Zahradník Slámečka si zapálil a začal se svými problémy. Nebyly nepatrné. Studentky ho totiž brzy po jeho instalaci v příhodném domku zahradníka vystopovaly a pak se prý už dveře netrhly. Může-li on spravit toto či ono, že u postele se utrhl železná noha, že támhle vypadla ze zdi cihla, že onde se utrhnul knoflík, nu jak už to v dívčích kolejích asi chodí. Nejčastějším důvodem návštěvy však prý byly žárovky. Možná-li žárovečku zašroubovat? A hoden své pověsti československého vysokoškolačka a povolaneho šroubiře, kolega Slámečka pilně šrouboval a šrouboval... Neklidně jsme v tomto momentě kozlova vyprávění se Zdeňkem poposedli a já jsem si dnes jist, že Zdeňkova dyftýnová kazajka tehdy zaznamenala další otěr - ale šroubiřská elektrifikace dívčí koleje prováděná kolegou Slámečkou pak prý už dosáhla stupně nemožnosti vyhovovat všem žádostem o pomoc. A jakoby na potvrzení oné skutečnosti ozvalo se lehounké zaklepání na

dveře zahradnické sluje, dovnitř nahlédla pohledná hlavinka a kolega Slámečka jen unyle procedil něco ve smyslu Co už zase po mně chceš? Nu, vyberte si vážení z tohoto idylického líčení co si budete přát, ale jádro zvěsti je pravdivé...

Dnes už je, žel, Zdeněk Vybíral dávno a dávno v Pánu a hraje tam asi ty šachy, anebo bridge, protože on byl i výborným bridžařem, i když prý nikdy nedosáhl úrovně svého staršího bratra, tehdy známého pražského mistra. Austrálie Zdenka přežila a přežila i jiná jemu podobná individua. Honza Kmenta je emeritním profesorem Berkley University v Kalifornii a Míla Bernášek tímtež hodnostářem v Michiganu - a že tito dva eminentně nadaní čeští hoši našli nakonec uplatnění až v Americe nutno přičíst na vrub krátkozrakých Australanů, kteří tehdy nedovedli nebo nechtěli jejich nadání uznat přiměřeným způsobem. Kolega Slámečka zmizel, ale jako zdatný mistr zahradnický se ve světě jistě neztratil. Nakonec snad ještě jednu k dobru. Kdysi si nás pozval profesor Birch, známý australský zoolog a průkopník ve věci evropských studentů/uprchlíků na pohovor k sobě do kabinetu. Jednalo se o stipendium. Byla přítomna i jistá australská dáma na tom poli tehdy činná a hovořilo se nahoru a dolů. Byli jsme dotazováni jak snášíme exil a při té příležitosti jeden z nás, mám dojem že Honza Kmenta, se oné dámy zeptal, zdali by mu ona jako nemohla opatřit „a temporary fiancée“. Myslel tím vlastně „girl friend“ ale ten výraz ještě Honza tenkrát neznal. Konsternace byla mrazivá. Ale stipendium uděleno bylo - a to právě, myslím, Honzíkovi. Dodát bych měl, že dyftýnová bunda při onom interview nechyběla. Jejím nositeli však stipendium uděleno nebylo. Byla mu však udělena postel na chodbě jisté koleje a čestná funkce zametače s nadějí na všeobecné uklízečství, kterou Zdeněk po nějaký čas i vykonával. Bezpochyby ve své tradiční kazajce, ve které ten nešťastník snad i spával. Kolegovi Slámečkovi, legendárnímu již obyvateli chatrče hříchů, bylo udělení stipendia v čase hojnosti objednávek šuma fů.

DRZÝ JAZYK!

Vůbec se nedivím, že je těžké vytvořit v české literatuře veskrze sympatickou postavu, že i někdejší volání po kladném hrdinovi žalostně ztroskotalo. Pro všelijaké padouchy a podvodníky má náš jazyk spoustu lapidárních výrazů, ale pro lidi slušné a řádné nikoli. Máme dost přídavných jmen, která vystihují dobré i špatné vlastnosti, ale u podstatných jmen, která vystihují nositele těchto vlastností přímo, jediným slovem, vítězí jednoznačně zlo nad dobrem.

Slovotvornými příponami vytvoříme dlouhou řadu pejorativ: hlupák, křivák, bídák, slaboch, lenoch, zvrhlik, zpustlík, násilník, rváč, štváč, blbec, pitomec. Máme náfuku, popletu, nádivu... Jsou záporná substantiva, která ani nemají kladný protějšek: nemrava, nezbeda, nelida... Máme k dispozici zpodstatnělá přídělky: břídil, žvanil - složeniny budižkničemu, tluchuba, prostopášník... Ale ani to nám nestačí, půjčujeme si z cizích jazyků: lotr, lump, grázl, hochštapler... Zlořečivá potřeba je prostě nekonečná.

Jaké možnosti naproti tomu nabízí čeština pro pojmenování lidí dobrých, slušných, ušlechtilých? Je toho žalostně málo. Na některých slovech lpí stín trapnosti: snaživec, poctivec, některá ztratila svůj pozitivní charakter: výtečník, chytrák, jiná zastarala jako pravdomil, nebo získala jiný význam: laskavec. Vznikne-li novotvar, tedy ironický: slušňák.

Od adjektiva dobrý, které by mělo být nejvydatnějším zdrojem odvozenin, máme jenom přihlouplého dobráka. Dobromil vyšel z mýho dobroděje se pokusil rehabilitovat Jaromír Nohavica, ale nevím, zda se ujme, dobrodinci sice nevymřeli, ale pořád se jich jaksi nedostává. Zato dobrodruh je stále plný elánu a života. A tak čest pozitivních hodnot zachranuje hybrid slovesného původu: pracant.

Alespoň že tak. Není to žádná sláva, ale pracant beztak na žádnou slávu nečeká.

Z knihy Eduarda Světlíka *„Jak zkrotit Pegasa aneb O literární tvorbě s humorem“*, 1.vyd. Praha, Academia 2002. S nadsledem a humorem provádí kniha mladé a začínající autory úskalími literární tvorby, seznamuje s různými literárními obory, formami, žánry a jazykem.

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Vyznávat lásku není jen tak. Zejména když to vyznávání má být upřímné. Kdysi jsem slíbil přátelům Jaroslavu Zahrádkovi a Petru Čermákovi, že jednou takové vyznání nanesu na papír, a že k tomu určitě dojde ještě nežli sejdu z tohoto světa. Možná, že přeceňuji svou odolnost, ale stále to nějak odkládám a odkládám. Jde, mimochodem, o vyznání lásky naší libezné řeči, češtině. Ale tyto řádky tímto vyznáním nejsou. Snad je to jen jakási příprava.

Líbeznost naší řeči je ovšem podmíněna tím, kdo tu řeč poslouchá a tu si musíme přiznat, že - objektivně vzato - čeština libezně nezni. Nezni libezně uchu cizincovu a mezi takové cizince dlužno v této souvislosti započítat i bratry Slováky, jímž také zní čeština dost tvrdě. Ono se už popsalo o češtině mnoho a mnoho mil papíru, ale téměř nic o jejím vyslovování. Nevíme tedy ani jak češtinu vyslovovali naši dávní předkové - nebylo za Přemysla Otakara prvního ani druhého magnetofonu a jiných nahrávkových pomůcek, a těch nebylo ani za Husa, za Balbína, za Dobrovského, ani za Havlička ba ani za doby našich literárních borců na přelomu devatenáctého století. Byl jen papír a zbývají jen dohady.

Víme však s určitostí, že i dnes lze slyšet češtinu a češtinu. Líbeznou řeči nás dovedou oslňovat herci, někteří hlasatelé a sem tam nějaký ten spisovatel. Takový spisovatel může psát řeči krásnou, ale když otevře ústa je dojem ten tam. S určitostí také víme, že bídná řeč se line z úst pražských hajdaláků a pepíků a ta se, žel, šíří dnes už až k Valašsku. Však slyšíme, zavřeme-li oči, jak zní taková věta jako Helée volée vlez mi na hrb, jóóó. Slyšíme to i kdybychom oči nezavírali a je nám, popravdě řečeno, nanic. Za bolševické éry tak hovořil už kdekdo, snad také aby zakryl svou nekonformitu, byly to jakési mimikry a prověrkáři hajdaláctinu oceňovali. Tuto tendenci k pepickému vyslovování se snad jednou podaří zastavit. Snad. Snad my Češi pochopíme, že i ve vyslovování se zračí kultivovanost národa. Doufejme tedy. Ale způsob vyslovování není všechno.

Je tu ona tak zvaná hrozba cizích slov. Zde kyne naděje mnohem reálnější. Proboha, co je to na češtinu takových několik set anglicismů či amerikanismů? Naše řeč přežila štrozoky, šnuptychle, execiráky, ajncvaje, maníky, lantveráky a jiné šprochy - a byla jim vystavována několik století - přežije lehounce i anglicismy. Ostatně jde jen o podstatná jména, a semtam nějaké to sloveso. Nic jiného se nemůže dost dobře do češtiny vkrádat, protože angličtina na to prostě nemá. Angličtina je věru chudičká. Nemá pády, nemá skloňování sloves, nemá v podstatě rody, nemá deminutiva, nemá stupňování, které by stálo za řeč. Nemá vokativy. Dovedete si přestavit, že by se ujalo oslovnout někoho prvním pádem? Člověk, to ti byla ale štabajzna. Pane president, moc rádi vás nemáme. Vašek, podej mi pero. Nebo třeba Šel kolem dům a vidím kočka jak utíká před pes. Neházejte nikdy flinta do žito. Martin a Alena jít na procházka s Pepík a držet se kolem pas. Ale to jsou jen malininké ukázečky. To být jen moc malý ukazovačka. Čeština dovede být telegraficky stručná a přitom dokonale přesná. Jí se lze vyjádřit všechno přesně a stručně - a mimochodem: přeložte si do angličtiny tuto větu a zjistíte, kolik slov budete musít použít. Střízlivá čeština je korunou vyjadřovací dokonalosti a přesnosti. Nestřízlivá česká lyrika je jazykovým drahokamem a je nepřeložitelná - rozhodně nepřeložitelná do jazyků neslovanských.

Studenti se dovidají o probouzení naší řeči započatém na přelomu osmnáctého a devatenáctého století. Často jim však není dosti zdůrazňováno, že šlo skutečně jen o probouzení, o přetváření, nikoli o vytváření nové řeči. Náš spisovný jazyk je totiž jazykem poměrně velmi starým. Kosmas sice psal svou kroniku ještě latinsky, ale Tomáš ze Štitného, Jan Hus, Petr Chelčický a jejich souvěrci už používali náš národní jazyk - a zde hovoříme o třináctém/čtrnáctém století. Měřeno střeoevropskými měřítky to je doba velmi dávná. Po nich potom po dvě stě let se psalo hlavně česky a čeština Komenského a řeč bible Kralické ze století sedmnáctého jsou už pravé poklady vyspělé češtiny. Bohužel, velká část těchto literárních pokladů měla jednak rys čistě náboženský a - což bylo osudné - náboženský rys protestantský. Tomu skalně katoličtí vládci Čech a vítězové třicetileté války, Habsburkové, nepřáli, a psaná česká řeč upadala a nakonec, tedy do konce století osmnáctého, českou řeč používal už jen málo gramotný venkov, až na výjimky několika pismáků. I vynikající dílo katolického Bohuslava Balbína Obrana jazyka

slovanského a zejména českého - Dissertatio apologetica pro lingua slavonica praecipue bohemica - vyšlo latinsky a další český filolog a katolík Josef Dobrovský už také nepsal česky. Když ovšem nastoupili v první polovině devatenáctého století buditelé, měli kam sáhnout, mohli se opřít o literaturu doby předbělohorské. Počátkem dvacátého století pak už se čeština opět zařadila - OPĚT zařadila - mezi vytríbené jazyky evropské. Dnes máme jazyk vybroušený, vytríbený, naostřený na břitvu a vybavený dokonalou a rozrůzněnou gramatickou výzbrojí, o níž se angličtině a němčině ani nesní. A těch nějakých pár set podstatných jmen přebíraných z angličtiny že by mělo češtinu srazit na kolena, sklátit?

Je ovšem možno hledat počátky našeho spisovného jazyka i v době daleko starší, v devátém století, kdy na Moravě působili soluňští bratři se svou jimi vykonstruovanou slovanskou abecedou a prvními překlady bible anebo jejích částí do tehdejší slovanštiny. Tato slovanská tradice vlastně nikdy neusnula, přes veškeré pronásledování západní církví, ba podpořil ji i sám Karel IV. zřízením kláštera Na Slovanech v Praze, Emauz, a sem patří i slovanská tradice kláštera Sázavského... Má tedy naše řeč hluboké a solidní kořeny a ty nelze jen tak vyvrátit nějakým tím e-mailem, macdonaldem, kompjúterem a přifařenými anglicismy.

Libezná naše řeči, neobávej se tedy budoucnosti. Kdo se bát že ty nebýt drzet přes, ten se moc mýlit, ty drzet přes a žít přes dlouhý a dlouhý doba, to dobrý vědět ten kdo se zamyslet nad tvoje historie, to jasný, to my už teď vědět. Kdo se bát, nesmět do les. Ty Čech flinta vrhnout ne do žito. A naše jazyk nebát ani Evropa. My nevymyslet kompjúter ale vymyslet robot, ten pacholek. Když už nic tak Švejk taky pomoci, hlásit posluchačně.

SOKOL STARS – KIDS 0 TO 10 YEARS OLD

*Twinkle twinkle Sokol Stars
Hanging off the monkey bars
Trampolines and climbing walls
Somersaults and lots of balls
Twinkle twinkle Sokol stars
Hanging off the monkey bars*

**SATURDAYS FROM 3.30 TO 4.30 AUG 13, 27; SEP 10, 24;
OCT 8, 22; NOV 5, 19; DEC 3, 17
CALL JANE 0438 014 125**

Vážená sestro, vážený bratře,

PŘÍSPĚVKY na rok 2005 \$ 25.00

Dovolujeme si Vás zdvořile upozornit, že členské příspěvky jsou nyní splatné. Dle nových klubových Stanov členské příspěvky bylo nutno uhradit do konce ledna 2005! Šek nebo Money Order prosím vystavte na „**Sokol Sydney Ltd**“. Nezapomeňte též napsat svoje jméno a adresu.

M. Moravec, PO Box 19, CROYDON PARK, NSW 2133. Telefon 9744 1805.

Příspěvky 2005	\$ 25.00
Příspěvky 2004 (pokud nezaplacené)	\$ (\$ 25.00)
Dar na Věstník	\$
Dar na údržbu Národního domu ...	\$
Celkem	\$

FOUR SEASONS PHOTOGRAPHY

AN ANNUAL PHOTOGRAPHY CONTEST
FOR STUDENTS OF THE UNIVERSITY OF
ALABAMA
AND THE UNIVERSITY OF
SOUTHERN ALABAMA

ALABAMA

WHAT'S ON IN OUR SOKOL

Sport:

Aerobics: Every Tuesday night 8.00 pm.

Nohejbal: Every Wednesday night 7.30 pm.

Volejbal: **Young team:** Sunday afternoons

Friday team: Every Friday night

Saturday team: Saturday afternoons 4.30 pm
on the dates advertised for children's
gymnastics on the pages of this issue.

Children: Same Saturdays as volleyball above from 3.30 to 4.30 pm
on the dates advertised on the pages of this issue.

Call Jane 0438 014 125

Table tennis and other sport activities:

Any time by arrangement to fit-in with the above.

Restaurant / Dining:

Our favourite dishes in the air-conditioned comfort.

OPEN: Saturdays for dinner 6.00 pm. to 10.00 pm.

Sunday Lunch: By arrangement and advance booking only!!!

FOR MORE INFORMATION AND ALL BOOKINGS RING

JERRY: Mob. 0438 680 575 or Sokol 9452 5617

FOR ALL ENTERTAINMENT AND SOCIAL EVENTS

**WATCH OUT FOR ANNOUNCEMENTS IN "VĚSTNÍK",
SPECIAL ADVERTISING OR OUR WEBSITE:**

www.sokolsydney.com

Roční předplatné Věstníku

Za 6 čísel \$ 20.00

Ceny reklam ve Věstníku

(6 čísel / 1 číslo)

Celá stránka \$ 240.00 / 100.00

Polovina stránky \$ 120.00 / 50.00

Třetina stránky \$ 80.00 / 33.00

Čtvrtina stránky \$ 60.00 / 25.00

VĚSTNÍK

Sokol Sydney Ltd

If undelivered return to:

16 Grattan Cres

FRENCHS FOREST 2086

Print Post Approved

PP 239732-00003

POSTAGE
PAID
AUSTRALIA